

KERKÛK'E SARKMA ÖZLEMİ SÖMÜRGEÇİ TÜRK DEVLETİNİN KURSAĞINDA KALACAKTIR !

Son yıllarda, peryodik ara-
hklarla Güney Kürdistan'a sal-
dırı operasyonları düzenleyen
Türk devleti bu kez "Ansızın"
(!) Kerkük meselesini tartış-
maya başladı. Gerici Türk
basınında manşetlerden ve-
rilen haberler, bazı haber mer-
kezlerinin yürüttükleri tartış-
malar, kimi köşe yazarlarının
yorumları ve H.Avni Güler gi-
bi subay eskisi parlamenter-
lerin konuyu meclise kadar
götürmeleri ilginçtir. Ve bazı
gerçekleri bilince çıkarmak-
tadır.

Herşeyden önce, bazı aklı-
evellerin "şaşkınlıklarına"
rağmen Kerkük meselesi Tür-
kiyenin gündemine "ansızın"
giren yada sadece "birileri"
tarafından tartışılmak istenen
bir konu değil. Ayrıca sorunu
tek başına, Avrupa, Asya ve
Ortadoğu kavşağında kendisi-
ni "Alikıran başkesen" bir
güç sayan Türk devletinin şar-
latanlığına da bağlamamak ge-
reker. Çünkü Kerkük üzerinde
yoğunlaşan tartışmalar, Kür-
distanın diğer parçalarına ve
bu arada Güney Kürdistan'a
düzenlenen kara ve hava saldı-
rılarıyla amaçlanan gerçekleri
açığa çıkarmakla kalmıyor;
Türk devletinin Kerkük'e sark-
ma özleminin, aynı zamanda
bir bütün olarak Kürt ulusal
hareketini ve Ortadoğu'yu
kapsayan emperyalist-gerici
planın yeni bir halkası oldu-
ğunu çok açık bir biçimde
gösteriyor. Örneğin Milliyette
bazı eski dış işleri bakanları
ve hukukçuların görüşlerine
de yer verilerek şöyle bir "se-
naryo" canlandırılıyor:

"İran, savaşta son saldırıya
hazırlanıyor. Humeyni, Sad-
dama son darbeyi vuracağı
anda Türkiye devreye girecek
ve petrol bölgesi Kerkük'e
müdahale edecek.

"Buna Sovyetler Birliği şid-
detle karşı çıkacak, Türkiye
nin askerlerini Kerkük'ten
çekmesini isteyecek.

"Bu durumda Amerika dev-
reye girecek. Türkiye'nin yan-
ında yer alacak. Muhtemel
bir Sovyet 'saldırısına' kar-
şı 'Çevik Kuvveti' Doğu Ana-
dolu'da alt yapısı hazırlanmış
meydanlara ve garnizonlara
yerleştirilecek.

"Kıbrıs Harekatında olduğu
gibi, 'milli gururu' şahlanacak
olan Türk kamuoyu, bütün
risklere rağmen bu askeri ha-
rekatı destekleyecek. Halkın
gözünde başta Özal olmak ü-
zere diğer yöneticiler 'kahra-
man' sayılacak.

"Kerkük'e giren Türkiye,
hem buradaki soydaşlarını
'kurtaracak', hem de geçmiş-
te zaten Misaki Milli sınırları
içinde bulunan bu zengin
petrol bölgesine sahip ola-
cak." (Milliyet, 16 Ekim
1986)

Tercuman'dan Ergun Göze
ise, "Kerkük senaryosu"nu,
"Bu, Amerikanın tuzağıdır.
Batı İran'ı durdurmak, ceza-
landırmak istemektedir, bu-
nun için de Türkiye'yi kul-
lanmak istiyorlar." biçiminde
niteleyen eski dışişleri Baka-
nı H.Esat gibi sosyal demok-
ratları eleştiriyor, "senaryo-
nun" gerçekleştirilmesini isti-
yor. Ancak bir farkla:

"Bu çok yönlü, çok şıklı,
çok alternatifli bir politika
olmalı. Neden hemence 'bin
akınlarda çocuklar gibi şen-
dik' diye Kerkük'ü istila şıkki-
na saplanıyoruz? Birçok ihtı-
mal sıralanabilir, şöyle ki;

"1. O bölgede müstakil bir
'Kerkük Türk Cumhuriyeti'
kurulabilir."

"2. Olmazsa orada otonom
bölge meydana getirilip, Tür-
kiye-İrak-Pakistan ve hatta İ-

ran'ın garantisi altına konabi-
lir.

"3. O da olmazsa Kerkük
Türklerine Irak bir muhtari-
yet tanır ve tarihi petrol hak-

larını teslim eder ve Türk pet-
rol boru hattını emniyete ala-
cak hükümler ve tedbirler ge-
tirilir."

Devamı Sayfa 15'te

DEMOKRASİ MÜCADELESİ VE KÜRT ULUSAL SORUNU

Türkiyede sol hareket, yıllarca demokrasi mücadelesini tar-
tıştı. Özellikle faşizmin iktidarı ele geçirmesi ile, demokrasi
savaşına ilişkin tartışmalar, yine baş surayı aldı. Kuşkusuz
demokrasi mücadelesi üzerinde yoğunlaşmak, demokratik
mücadelenin hedeflerini netleştirmek ve onun sosyalist müca-
dele ile olan kopmaz bağlarını doğru kavramak bakımından
doğal ve doğal olduğu kadar da gereklidir. Ancak Türk solu-
nun önemli bir kesiminin ve onun hamuruyla yoğrulmuş
ya da onun ahlakı ile terbiye edilmiş kimi Kürt örgütlerinin
sözkonusu tartışmalarında isabet yok. Çünkü onların tartış-
malarını belirleyen öğeler, işçi sınıfı, Kürdistan halkı, emek-
çi yığınlar ve tekelilerin baskısına maruz kalan diğer toplum
kesimlerinin yapılarında taşıdığı nesnel olanaklar ve yine bu
sınıf ve tabakaların demokratik talepleri değil; daha çok de-
ğişen süreçlere denk düşen güçler dengesi ve burjuvazinin
icazet sınırları oluyor. Yaklaşım bu olunca, devrim ve demok-
rasi adına, kavramların çarpıtılması, demokrasi mücadelesinin
soysuzlaştırılmak istenmesi ve onun burjuvazinin koyduğu
yasal çerçeveye hapsedilmesi için "kırk dereden su getiril-
mesi", kaçınılmaz olur.

Nitekim günümüzde sol hareketin büyük bir kesiminde gö-
rülen hızlı sağa kayışa kaynaklık eden de budur. Örneğin
yığınların kin ve öfkeleri, Başbakanı çekilen yuhalamalara,
değişik türden protestolara dönüşerek gelişirken, solun bazı
kesimleri, hala faşizmin koyduğu yasal sınırlar içinde parti-
leşerek kitlelerin gerisinden kitlelere "temkinli" çağrılar ya-
pan sosyal demokratlarla davranış birliği içine girmenin ko-
şullarını yaratmaya çalışıyorlar. (Bak. Yarı Der. , s.59)
Yine bu kesimler, burjuvazinin bütün gücüyle Kürdistan halkı-
mıza saldırmakta olduğu, hatta Kürdistan'ın diğer parçala-
rını da işgale hazırlandığı bir dönemde, demokrasi mücade-
lesi adına Kürt ulusunun kendi kaderini özgürce belirleme-
sine yan çiziyor; O'nun varlığını tartışmanın bile sosyal
demokratlarla biraraya gelmelerine engel olabileceğini şu
ya da bu vesile ile belirtmekten de geri kalmıyor. (Bak. ,
12 Eylül Pro.Eylem Tar. , H.Gel, s.2) Bu düşüncenin esas
hamisi olan TKP, TIP, TSİP gibi "işçi sınıfı partileri" , dün
için gerekli gördükleri "Sol Birlik"i bile, artık sosyal demok-
rat ve "liberal" burjuvazi ile biraraya gelmenin karşısında bir
engel olarak görüyor; onun Kürt ortaklarını boşamanın
yollarını arıyorlar. "Sol Birlik" in Kürdistanlı Ortaklarıysa,
Devamı Sayfa 4'de

ARTAN ULUSAL BİLİNÇ BİRLİK İSTEMİNİ GÜÇLENDİRİYOR

Son yıllarda ülkemiz Kürdistan'da ulusal bilinç hızla geliyor. 1980 yılı öncesinde, faşist ve gerici bir yapının egemen olduğu bölgemizde, şimdi son derece olumlu gelişmeler gözleniyor. Bu gözlemlerimden biri olan, karşılaştığım bir olayı örnek olarak vermek istiyorum. Görevinden alınan bir subay, kendi gerçeğini şöyle anlatıyor:

"Önceleri bizim aile çevremizin çoğunluğu MHP'li idi. Ben de o sırada MHP'nin aktif elemanlarındandım. Çünkü okuduğum okullarda faşistler etkin oldukları için onlardan etkilenmiştim. Ve öğrencilik döneminden subay olduktan bir süre sonraya kadar o düşünceye hizmet ettim. Assubay olarak ilk defa batıda göreve başladım. Ancak 1980 sonrası beni Kürdistan'a gönderdiler.bölgelerinde görev yaptım. Bu bölgelerde göreve başlayınca kadar ben hala aşırı bir Türk milliyetçisi idim, faşist ideolojiyi savunuyordum. Ancak, buralarda görev yaparken halkımı daha yakından tanıma olanağını buldum ve bu durum karşısında bende bir değişme meydana geldi. Her gün silah ve insan arama bahanesiyle gidip köyleri basıyorduk. Bu baskınlar sırasında köylüleri her türlü dayak ve işkenceden geçiriyorduk. Köylülerin çoğu tek kelime Türkçe bilmiyordu. Bunlara uygulanan vahşi baskılar, görülmedik işkenceler beni derin derin düşünmeye sevketti. Bu arada çelişkiye düştüm ve kendi kendime daha çok soru sormaya başladım. Neden bu insanlara bu kadar hakaret yapıyor? Suçları nedir? Batı ve doğudaki uygulamalar arasında neden bu kadar fark gözleniyor? Çünkü daha önce batıda görev yaptığım zaman böyle bir şey görmemişim. Daha sonra iyi düşününce ve bunları karşılaştınca anladım ki, bu insanlar, bu halk farklı nitelikler taşıyordu ve Türk ulusundan değillerdi. Onun için bunlar üzerinde bu

kadar vahşet sürüyordu. Ayrıca ben de Kürdüm ve Kürtçe biliyorum. O nedenle baskı gören bu insanların bağırtı ve sızlamalarını duyuyor ve anlıyordum. O zaman kendimi bu halka daha yakın bulduğumu görmeye başladım ve giderek bu zulüm altında inleyen insanlara acıyor, baskıyı yaptırana da o ölçüde kinim artıyordu.

Bu durum çok sürmedi. Kendi benliğime kavuştum. Bundan sonra artık kendi yetki ve olanaklarının elverdiği ölçüde, bu insanlara yardımcı olmaya çalıştım, didindim. Fakat bu uzun sürmedi. Kendi rejimlerine yararlı olmadığımı sezdiler ve hemen beni görevden aldılar. Gerçi buna sonradan ben de memnun oldum. Şimdi daha rahat bir şekilde kendi çevremde, faşist düşünceyi yok etmek ve onları birer Kürt yurtseveri yapmak için çalışıyorum. Şimdiden çevremdeki insanların çoğunu olumlu yönde etkiledim. Onlara, bizim kim olduğumuzu ve ne yapmamız gerektiğini anlatıyorum. Ayrıca subay arkadaşlarım da var. Onlarla da arada görüşüyorum. Bu dönemde Kürt Assubay ve subayları özellikle Kürdistan'a gönderiyorlar. Bundan amaçları, Kürtleri birbirine karşı kullanmak, bizi birbirimize vurdurtmaktır. Bu sorunu subay arkadaşlarla görüştüm. Onların bu konuda uyanık olmalarını ve dikkatli davranmalarını söyledim. Bunlardan bazıları mecbur kaldıkları için görevi istemiyerek yapıyorlar.

Bu gün en önemli isteğimiz, sömürgeci-faşistlere karşı bütün siyasi örgütlerin tek cepheyle birleşmeleridir. O zaman, bize düşen görevleri yerine getirmeye çalışırız. Aslında bugün de bize önemli bazı görevler düşüyor. En azından yurtsever hareketi geliştirmek, halkını ve ülkesini düşmana karşı savunmak bizim de görevimizdir. Ancak ben hiç bir örgüt üyesi değilim. Fakat elimden geldiği kadar örgütlerin politikalarını izlemeye çalışıyorum. Yeni bir haber duydum. İki siyasi hareket

arasında birlik oluşmuş. Buna çok sevindim. Fakat halen bunların ne getirdiklerini bilmiyorum, öğrenmeye çalışıyorum. Hepimizin baş isteği birliktir."

Yoldaşlar!

İşte, bir "emekli" edilmiş subayın anlattıkları ve istemi.

Gerçekten bugün halkımız sömürgeci-faşistlerin açık saldırılarıyla karşı karşıya kalmıştır. Kürdistan'da her gün olumlu olumsuz birçok olay meydana gelmektedir. Bu durum karşısında, biz devrimci hareketlerin taşıdığı görev ve sorumlulukları daha da artırıyor. Bu gün halkımızın karşı karşıya kaldığı ağır saldırılara karşı koymak, tek tek örgütün boyunu aşılıyor. Bu nedenle, ulusal güçlerimizi bir araya toplamak, birleşmek, güç ve eylem birliklerini sağlamak gerekiyor. Devrimci kadroların, yurtsever halkımızın temel istemi budur. Bu istemlere kulak vermeli ve halkımızın soylu mücadelesini omuzlayabilecek devrimci birliklerin oluşması için elimizden geleni yapmalıyız. İşçi sınıfının ve yoksul köylülüğün sınıfsal çıkarları temelinde, itekli, siyasal-örgütsel birliği savunanlarla tek bir örgütte birleşmeli, ayrıca tek örgütte birleşemeyenler ise, Ulusal Kurtuluş Programı çerçevesinde güçlerini birleştirmelidirler. Ülkemiz ve halkımız için en gerçekçi ve doğru yol budur.

Yaşasın birlik hareketimiz!

SİDAR—KURDİSTAN

* * *

MÜCADELEMİZ GÜÇ
KAZANIYOR

Yoldaşlar!

Birlik Deklarasyonunu Kürdistan'ın tüm bölgelerine ulaştırdık. Burada birliğimize gösterilen ilgi oldukça fazla. Hemen hemen tüm siyasi akımlardan bize katılanlar var. Ayrıca yurtsever kesimler birliğimizi çok olumlu bir gelişme olarak görüyor ve şöyle diyorlar: "Bu koşullarda yapılması gereken ve halkımızın istemlerine uygun olan böyle bir devrimci birliklerdir." Bunu içtenlikle isteyenler ve söyleyenlerin dışında, yüzümüze

karşı iyi görünen, fakat arkamızda da dedikodudan başka bir iş yapmayan iki yüzlüler de var.

Yoldaşlar!

Ülkede devrimci çalışmalarımızı canla başla yürütürken, karşılaştığımız kimi sağ sapma içinde olanların, içine girdikleri acizlik ve zavallılıklara da tanık olduk. Birçok hareket, örgütsel çalışmaları tatil ederek kadroları çürümeye terketmiş... Geçmişte sağ çizgiler içinde yer alanlar, ne kendi örgütleriyle ilişki kuruyor ve ne de örgütleri onları anyor. Tek bir yayınlı ülke içine girmiyor, dağıtılmıyor. Bu şekilde yozlaşmaya, çürümeye terk edilenler, ideolojik gerilemenin getirdiği siyasi olmayan tavırlara baş vuruyor, dönemin ve koşulların zorluklarını bahane ederek moralsizlikten başka bir şey üretmiyorlar. Üstelik, dürüst ve fedakarca çalışan, fakat kendilerinden olmayan devrimcilere, insanın inanamayacağı kadar çirkin karalamalarda bulunuyorlar. Kimilerini devrimciliği bırakmakla, kimilerini para yemekle, kimilerini karşı-devrim saflarına geçmekle, kimilerini de abilerinin koltuklarına göz dikmekle, (...) suçluyorlar.

Ama bu devrimci dürüstlikle bağdaşmayan tavırları, sonuçta kendilerinin aleyhine oluyor ve yurtsever çevrelerden gittikçe tecrit oluyorlar. Ayrıca ülkedeki çalışmalarımız geliştikçe, bunların karalamaları da boşa çıkıyor ve çevrelerinde kalan insan sayısı giderek azalıyor. Bu şekilde ortaya saçıkları dedikoduları dinleyenlerin sayısı azaldıkça daha bir hırçınlaşarak, bu defa o insanları başka taktiklerle oyalamaya çalışıyorlar. Tabii devrimci hareketi geliştirmeyi düşünmedikleri, pasifizmde ayak direktikleri için çamura bulaşıyorlar. Kendilerinin ulusal kurtuluş savaşımızın başarısına olan inancı azaldığı ve bu nedenle korkaklaştıkları için, bazıları da yıldırarak yanlarında tutmaya çalışıyorlar. Bakın bunlardan biri bir arkadaşına ay-

devamı sayfa 15'te

I-KDP İLE KYB ARASINDA ANLAŞMA SAĞLANDI

Irak- Kürdistan Demokrat Partisi (I-KDP) ile Kürdistan Yurtsever Birliği (KYB) yöneticileri arasında 7-8 Kasım 1986'da yapılan toplantıda, her iki hareket arasında, bazı ortak noktalarda görüş birliğine varılarak, bunu bir bildiri ile kamuoyuna açıkladılar. Her iki hareketin ortak imzasını taşıyan açıklama henüz elimize ulaşamadı. Ancak, I-KDP Politik Büro'su imzasıyla yapılan kısa duyuruya dayanarak okurlarımıza şu bilgilri verebiliyoruz:

I-KDP ve KYB yöneticileri arasında 7-8 Kasım 1986'da yapılan toplantıda, her iki hareket arasında askeri ve siyasi bir ittifaka varıldı. Bu anlaşmaya göre;

1- Her iki hareket arasında süren kardeş kavgasına son verilecek, bundan sonra sorunları görüşme yoluyla çözeceklerdir. Her çeşit faaliyetlerinde birbirlerinin aleyhinde çalışmayacaklar.

2- Her iki taraf güçlerini ve mücadelelerini Irak 'ta BAAS rejiminin yıkılması uğruna kullanacaklar.

Besbelli ki, bu iki hareket arasında eskiden beri var olan

bu sorunlar, Kürt ulusal davasının önünde bir engel teşkil ediyordu. Varılan bu yeni anlaşma , Kürdistan ve Irak devriminin yollarını açacak ve bunu sağlamlaştırıp güçlendirecektir.

Güney Kürdistan'daki (Irak Kürdistan'ı) iki temel yurtsever güç arasında varılan bu anlaşma, Kürdistan'da yaşanan birçok olumsuzluğu aşmaya hizmet edebilecek niteliktedir. Biryandan var olan kardeş kavgasına son verilecek, en geniş yurtsever güçlerin biraraya gelmelerini kolaylaştıracak; öte yandan da, bu birliğin sürekli kılınması halinde, giderek Kürdistan ulusal kurtuluş hareketlerinin birlik ve beraberliklerini güçlendirecek ve bu durum genelde Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine önemli bir ivme kazandıracaktır.

Ulusal demokratik güçleri ortak düşmana karşı yönelten, halkımızın temel çıkar ve istemi doğrultusunda atılan bu olumlu adımın hayata geçirilmesini ve kalıcılaştırılmasını dileriz.

28 EYLÜL ARA SEÇİM SONUÇLARI

28 Eylül'de yerleri boşalan milletvekilliği için, İstanbul, Ankara, İzmir, Samsun, Manisa, Zonguldak, Gaziantep, Bingöl, Burdur ve Niğde illerinin 11 seçim bölgesinde yapılan ara seçim sonuçları belli oldu. Tüm burjuva partilerinin katıldığı, siyasi yasaklı bazı burjuva politikacıların boy gösterdiği ve bu nedenle bir ölçüde genel seçim havasına bürünen bu seçimlerde seçilen 11 milletvekilliğinden 6'sını ANAP, 4'ünü DYP ve birini de SHP aldı. Oy oranının partilere göre dağılımı ise şöyle oldu: ANAP yüzde 32, DYP yüzde 24, SHP yüzde 23, DSP yüzde 8, RP yüzde 5,5 ve geriye kalan yüzde 7,5 ise, diğer küçük partilere dağıldı.

Bu sonuçlara göre, seçimlerden önce büyük bir iddiayla "bütün partileri ezer geçeriz, seçimlerde 11-0 sonucunu alırız" diyen Turgut Özal hükümeti önemli bir darbe yemiş oluyordu. Her türlü baskı ve anti-demokratik uygulamaların yürürlükte olduğu koşullarda iktidarın tüm olanaklarını ve sermayenin gücünü kullanan T.Özal'ın ANAP'ı, yine de beklediği sonucu alamadı. Bu

seçimlerde kitleler, faşist cuntaya, izlenen ekonomik politikaya karşı tepkilerini bir ölçüde ANAP'a oy vermiyerek göstermek istedi. Çok olumsuz koşullarda bile yapılan seçimler gösteriyorki, emekçi halklarımız, cuntayla işbirliği içinde olan partileri sürekli red ediyor ve cuntaya karşı alternatif arayışları içinde bulunuyor.

Ara seçimlerin en büyük sürprizi Demirel'in açıkça sahip çıktığı DYP'nin 2. parti durumuna yükselmesi olmuştur. Kuşkusuz bunda, Demirel'in kendine özgü bir üslupla halkla diyaloga girebilmesi, militarizme karşı kimitavırlar alması, cuntaya yer yer meydan okuyarak, parlamento dışı mücadele biçimlerine başvurması, siyasi yasaklara karşı direnmesi gibi etkenlerin büyük payı olmuştur. Öteyandan da sömürgeci tekeli burjuvazinin el altından Demirel'i desteklemesi, O'nu geleceğe hazırlamak istemesi de eklenince Demirel'in başarı şansı artmış oluyordu. Nitekim sömürgeci tekeli burjuvazinin uzun vadede Demirel'i tercih ettiği konusu seçimlerden sonra daha bir belirginlik kazandı.

Buna karşın SHP, cunta-

nın başı Evren ve orduyla açık polemiklere girmeye kaçındı, yalnız özal hükümetinin uygulamalarını eleştirmekle yetindi. Kitlelere net bir alternatif gösteremedi ; genel af, demokratik hak ve özgürlükler gibi talepleri kararlıca savunamadı. Rejime karşı gelişen tepkileri aktif bir politika izleyerek SHP'ye kanalize edemedi. Mücadelesini parlamento içinde hapsederek "yu muşak, ağırbaşlı" bir devlet politikasını sürdürmeye çalıştı. Ayrıca Türk devletinin Kürdistan'da yürüttüğü kanlı soykırım savaşını teşhir etmek yerine onlara akıl hocalığı yaptı. Tüm bu olumsuzlukları ve geçmişte denenen CHP iktidarını göz önünde bulunduran emekçi halk kesimleri, faşizmden kurtulmak için SHP'yi kurtuluş alternatifi olarak görmediler. SHP'nin kendisi de değişik burjuva basınının desteğine rağmen ve ana muhalefet partisi olmanın sağladığı avantajları yerinde kullanamadı. Seçimler boyunca politikleşen kitlelerin demokratik taleplerinin gerisinde kaldı. Program olarak yetersizliği bir yana, kendi kararsızlığı ve beceriksizliği de eklenince SHP bugün bilinen başarısız duruma düştü.

Hareketimiz seçimlerden önce burjuva muhalefetinin durumunu ortaya koyarak, bu koşullarda yapılacak 28 Eylül ara seçimlerinin demok-rasi açısından olumlu bir sonuç veremeyeceğine işaret etmişti. Aynı zamanda Kürdistan hareketleri açısından Burjuva partilerinden birini kitlelere alternatif olarak gösterilmesinin yanlışlığını vurgulayarak dikkatleri devrimci bir halk muhalefetinin geliştirilmesi üzerine çekmeye çalışmıştı. Yaşam, bizim bu politikamızın doğru olduğunu, kitleleri burjuva partilerin kuyruğuna takarak umutlandırmaya çalışmanın ve sonradan bu umutlarının yıkılmasının zararlı sonuçlarını göstermiştir.

Evet, bu seçimler cuntanın geniş emekçi kitleler tarafından istenmediğini ortaya çıkarmıştır. Ancak, sol güçler kitlelere devrimci demokratik bir alternatif götüremediklerinden iktidar alternatifini yine tekeli burjuvazinin kendisi yaratmaya çalışmıştır. Seçim sonuçlarının ortaya çıkmasından sonra Demirel'in liderliğinde DYP toparlanırken, başarısızlığa uğrayan ANAP ve SHP'de iç bunalımlar başgöstermiştir.

BURJUVA DEMOKRASİSİ VE KÜRT ULUSAL '.....

Baştarafı Sayfa 1'de

varlık nedenlerinin ciddi bir tartışma konusu haline gelmesine rağmen, boşanmaya razı olmuyor, kuyrukçulukta ısrar ediyorlar. Ne ki, burjuva muhalefetin cazibe merkezi oluşunun etkileri sadece sağda olan güçleri, daha da sağa çekmekle kalmıyor, diğer bazı radikal güçleri de yavaş yavaş etki alanına çekiyor. Sağa kayış ise, çarpıtılan kavramlar, anti-faşist mücadele ve legaliteden yararlanmanın ardına gizlenilerek aklanmak isteniyor.

Oysa demokrasi mücadelesi, güçler dengesi, burjuvazinin yaptığı yeşil ışıklar ve koyduğu yasal sınırlar üzerinde inşa edilemez ve bazı kavramlar kalkan yapılarak ya da çarpıtılarak soysuzlaştırılmaz. Çünkü demokrasi mücadelesi, değişik sınıf ve katmanların, ağırlıklı olarak halk güçlerinin demokratik özelemleri ekseninde yükselen demokratik savaşım sürecinde biçimlenir. Ulusların kendi kaderlerini özgürce belirlemelerini, emperyalizme, faşizme, tekellerin egemenliğine, militarizme, toprak ağalığına karşı savaşımı, 8 saatlik iş günü, kadınlara eşit haklar verilmesi ve barış mücadelesini içerir. Ki butalepler, üst-yapı ve politikayla ilgilidir. Ve tek başlarına alındıklarında, kapitalizmin çerçevesini aşmayan bu istemler için yürütülen savaşım, sınıf mücadelesini ve devleti ilgilendiren yönlerine rağmen, **DEMOKRATİK BİR SAVAŞIMDIR.**

Diğer yandan, demokratik savaşım karmaşık ve çelişkilerle dolu bir seyir izleyerek gelişir. Demokrasi mücadelesine katılan ya da kazanılmak istenen toplumsal kesimler arasında sınıfsal bir homojenlik yoktur. Demokratik hareket içinde sosyalistlerden sosyalizme karşı olanlara kadar çeşitli eğilimler, onların siyasal örgütleri, demokratik yığın ve meslek kuruluşları da bulunabilir. Kuşkusuz demokrasi kavgası içinde bütün bu toplumsal kesimlerin çıkar ve özelemlerini demokratik hareketin ortak hedefleri üzerinde birleştirmek kolay değildir. Ayrıca sözkonusu talepleri içeren demokratik değişikliklerin, kapitalist düzen içinde gerçekleştirilebilirliği de tartışılabilir. Ancak demokratik mücadelede esas ve belirleyici olan, anılan demokratik değişikliklerin kapitalizmin sınırları içinde gerçekleşip gerçekleşmeyeceği değil, gerçekleşme ihtimalleri "binde bir bile olsa", gerçekleştirilmeleri için ısrarlı ve inatçı bir savaşımın sürdürülmesi; reformist çıkarlar uğruna bu savaşımın perspektiflerinden asla ödün verilmemesidir. İşte bazı aklı evellerin demokratik ve siyasi örgütlerin işlevlerini çekiştirmelerine, anti-faşist mücadeleyi fetişleştirerek Kürt ulusunun kendi kaderini özgürce belirlemesini ve diğer kimi demokratik talepleri kararlıca savunmaktan yan çizmelerine rağmen, bu, siyasal ve demokratik örgütleri, farklı toplumsal kesimleri, demokratik hareketin hedeflerinde birleştirebilmenin teminatı ve yegane çıkış yoludur. Çarlık Rusya'sında gericiliğe karşı yürütülen mücadele, onu izleyen demokratik devrimlerin zengin deneyimleri ve 48 yıllık faşist diktatörlük koşullarında savaşımını sürdüren Portekiz Komünist Partisinin örnek davranışı bu bakımdan öğretici derslerle doludur. Kaldı ki, sorunu, sadece demokratik savaşımın perspektifleriyle sınırlandırmak da doğru değildir. Demokrasi mücadelesini, sosyalist devrim mücadelesinin bir bileşeni olarak ele almak ve birincisini ikincisine bağımlı kılmayı da bilmek gerekir. Demokratik savaşım sürecindeki iç çelişkilerin çözümünde olduğu gibi, bu konuda da, en büyük görev ve sorumluluğun işçi sınıfına düştüğü açıktır.

FERAGAT AMA NEDEN VE NE İÇİN? ..

Demokratik hareketin çağımızın karakteristik bir özelliği haline gelmiş olmasına karşın, hala demokrasi kavgasında Kürt ulusunun, kendi kaderini özgürce belirlemesinden ödün vermesi ya da bu en temel demokratik talebinden feragatte bulunması isteniyor! Söz konusu istemlerin seslendirdikleri anlayışlara göre, feragatte bulunması gereken tarafın Kürdi-

tan halkı, istenen ödün; kendi kaderini tayin hakkından vazgeçmek veya onu belirsiz tarihlere ertelemek, olduğu açık. Ama feragatin hangi sınıf adına ve niçin istendiğini, sorunu biraz daha açarak kavramak gerekir.

Herşeyden önce, Kürdistan halkından istenen feragat, yeni bir fenomen değildir. Yakın tarihimizde bizzatıhi işçi sınıfı adına, Irak'da da Baas rejiminin "kapitalist olmayan yoldan sosyalizme geçişi", İran'da emperyalizme ve monarşiye karşı savaş ekseninde gelişen devrimin "ilerletilmesi" için, Kürt ulusunun özgürlük mücadelesinden vazgeçmesi istendiği biliniyor. Ve yine sözü edilen ülkelerin 'komünist' ve 'işçi partilerinin' Kürdistan halkına rağmen ve burjuvazilerini "ilerleterek" ülkelerinde demokrasi ve sosyalizmi kuramadıkları, hatta kuyruklarına takıldıkları burjuvazilerinden ağır darbeler yiyerek bunun bedelini ödedikleri ve sonuçta da Kürdistan'daki özgür bölgelerde barmak zorunda kaldıkları çok iyi biliniyor. Fakat tarihin bu ibret verici derslerine karşın hala işçi sınıfı adına bazı Türkiye'li 'komünist' ve 'işçi partileri', Türk aydın ve demokratları, Komşu ülkelerin kardeş partilerinin dünkü politikalarında ısrar ediyor; anti-faşist mücadele için, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkından feragatte bulunmasını istiyorlar. Daha açıkçası, anti faşist mücadele yi, Kürdistan halkına dayatılan sömürge savaşımın karşısına koyuyorlar!..

Oysa faşizme karşı savaşımı Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkı ya da yukarıda sıraladığımız diğer demokratik taleplerin karşısına koymak veya onlardan soyutlamaya çalışmak, reformizmin de ötesinde saçmalamaktır. Kaldı ki, Kürdistan halkına dayatılan bir soykırım savaşı var orta yerde.. Ve faşist sömürgecilik, ülkemizin diğer parçalarına yönelik işgalci saldırılarıyla bunu pekiştirmek, sürekli kılmak istiyor. Bu yüzden Kürdistan'da yürütülen sömürge savaşıma karşı çıkmak, Türkiye işçi sınıfı, Türk aydın ve emekçileri açısından da baş sorundur ve en az faşizme karşı mücadele kadar acil ve demokratik bir görevdir. Ancak "yasakları savma kabilinden" bu görevin üstesinden gelinemez. Çünkü Kürdistan halkına dayatılan haksız savaşa karşı çıkmak, sözkonusu savaşın sebep ve sonuçlarını, halklarımıza getireceği yıkımı ve barışın nasıl gerçekleştirilebileceğini bütün çıplaklığıyla ortaya koymak demektir. Başka bir deyişle, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkını yüreklice savunmak; bu yolda kararlı bir savaşım yürütmek demektir. Ki bu, aynı zamanda faşist sömürgeciliğin ölmeye ve öldürmeye zorladığı halk çocuklarına karşı yürüttüğü caniyane eylemleri, sömürge savaşımının Türk ekonomisine getireceği yıkımı ve Türkiye'nin emperyalizme olan bağımlılığını arttıracakını kamuoyunda bilince çıkarmak bakımından da gerekli ve zorunludur. Ayrıca bu günümüz koşullarında şövenizme karşı mücadelenin asgari koşulu ve ayrıcağıdır da..

Sonuç olarak şunu belirtelim ki, Türkiye ve Kürdistan koşullarında, faşizme ve sömürgeciliğe karşı savaş kopmaz bir bütündür. Birini diğerinin önüne ya da karşısına koymanın hiçbir nesnel dayanağı yoktur. Sözkonusu savaşın çakişan ortak paydaları, demokrasi mücadelesinde kavranması gereken ana halkadır. Bu halkanın doğru kavranması için, birilerinin birşeylerden feragat etmeleri gerekiyorsa (ki, gerekiyor), feragatte bulunması gerekenler, Kürdistan işçi sınıfı ve halkı değil; en başta burjuva kuyrukçuluğunda ayak direten kimi 'komünist' ve 'işçi partileri' ve sömürgeci devlet politikasının bentlerini henüz aşamayan Türk aydın ve demokratlarıdır. Bu çevrelerin burjuva kuyrukçuluğunu süratle terketmeleri, Kürdistan halkına dayatılan sömürge savaşıma karşı kararlıca direnmeleri gerekiyor. Aksi halde ortak düşmana karşı geliştirilen demokrasi savaşımı ciddi yaralar alacak. Ve doğacak durumun baş sorumlusu, sağa kayış sürecinde hızlı adımlarla "ilerleyen" reformist güçler, Türk aydın ve demokratları olacaktır.

Reykjavik'te Reagan'ın maskesi birkez daha düştü

Nükleer silahların üretiminin ve gelişkinliğinin aldığı korkunç boyutlar ve buna ek olarak da ABD'nin yıldızlar savaşı diye bilinen ve SDI diye adlandırılan uzayı silahlandırma projesi tüm insanlığı gelecek kaygısına düşürmüştür.

Bilindiği gibi yakın tarihimizde, II. Dünya Savaşında, Hiroşima ve Nagazaki'ye atılan atom bombalarının yol açtığı korkunç felaket, can kaybı ve yıkım insanlığa büyük ve acı bir ders olmuştu. Bugün artık meydana gelebilecek bir nükleer savaşta kazanmanın olmayacağı ve bu savaşın ardından yaşam kalmayacağı biliniyor. Bu nedenle insanlık silahsızlanma ve barış mücadelesine daha bir önem veriyor. Barışla ilgili her çaba destek görüyor ve barış görüşmeleri merakla izleniyor. Barış mücadelesi, Sosyalist Sistem ve dünya ilerilerinin desteğiyle her geçen gün daha çok kitleyi içine alarak büyüyor.

Bu nedenle, dünya barışını teminat altına almayı hedefleyen SSCB ile dünyayı ve uzayı bir silah deposu haline getirmeye çalışan ABD arasındaki ikili zirve toplantıları umutla izlenir olmuştur. 20 Yılı aşkın bir süreden beri devam edegelen bu görüşmelerden bugüne kadar istenen sonuç alınmamıştır. Ancak geçmişte yapılan ikili görüşmelerde silahsızlanmadan yana bazı olumlu kararlar alınmıştır. Şimdiye kadar yapılan görüşmelerde ve varılan anlaşmaların en önemlilerini şöyle sıralayabiliriz:

1963 Kısmi nükleer deneme yi yasaklama anlaşması; 1967 Dış uzay anlaşması; 1972 Salt görüşmelerine bağlı olarak ABM (Anti Balistik Füze) sistemi anlaşması. 1974 Yer altı nükleer denemeleri yasaklama anlaşması. SSCB'nin ve tüm dünya insanlığının çabalarına karşı, ABD, silahsızlanma konusunda daha ileri adımlar atmaya yanaşmıyor. Aksine silahlanma yarışını

nı daha üst bir düzeye yükselterek bu işi uzayda yapmaya çalışıyor. Kuşkusuz bu onun emperyalist, yayılcı özelliğinden Pentagon'un doymak bilmeyen kar hirsından kaynaklanıyor. Son yıllarda yapılan ikili zirve toplantısında ABD'nin takınmış olduğu tavır, onun insanlığa karşı ne kadar sorumsuz davrandığını bir kez daha gözler önüne sermiştir.

CENEVRE ZIRVESİ

21 Kasım 1985'te Cenevre'de ABD devlet başkanı Reagan ile SSCB Komünist Partisi Genel sekreteri Gorbaçov arasında ikili görüşmelere başlandı. Bu zirve görüşmesinin Birleşmiş Milletler'in kuruluşunun 40. yılını, barış yılı olarak ilan etmesine denk gelmesi, O'na ayrı bir önem kazandırdı. Ve kitlelerin umudunu artırdı. Görüşmeler sonucunda ortak bir anlaşmaya varılmadı. ABD, bu kez kendine yeni bir oyalama taktiği bulmuştu. O'nun öne sürdüğü yıldızlar savaşı projesi yüzünden görüşmeler sonuçsuz kalıyordu. Diğer yandan Reagan, bu projeyi dünya kamuoyuna, masum bir savunma projesi olarak tanıtmaya uğraşıyordu. Halbu ki, barıştan yana olan herkesin de bileceği gibi, bu projenin amacı, uzayı silahlandırma, devletler arasında gerginliği ve nükleer rekabeti bir üst noktaya çıkartarak nükleer savaş tehlikesini artırmak, Sovyetler Birliği üzerinde askeri üstünlük sağlayarak dünyaya hakim olmak ve ABD'nin silah tekeline bu proje ile milyarlarca dolar kazanç sağlamaktır.

Oysa SSCB, 1985 Cenevre görüşmesine de bir dizi somut önerilerle gitmişti. Bunlar arasında; yıldızlar savaşı projesinin durdurulması, uzaydan barışçıl amaçlarla yararlanılması yöntemlerinin geliştirilmesi, nükleer silahların kademeli olarak 2000 yılına kadar ortadan kaldırılması gibi somut

öneriler vardı. Fakat barış ve silahsızlanma gibi konular emperyalizmin pek ilgisini çekmiyordu. Bunun yerine SSCB'nin Afganistan, Polonya ve Nikaragua gibi ülkelerle olan enternasyonalist dayanışmasını barış ve insanlık adına gündeme getiriyor.

REYKJAVİK GÖRÜŞMESİ

Bu zirve görüşmesi 11/12 Ekim tarihleri arasında İzlanda'nın başkenti Reykjavik'te yapıldı. Reagan, bu toplantıya hiçbir somut öneri ile gelmemişti. Cenevre zirvesinde yaptığı gibi bu toplantıda da oyalayıcı ve sorumsuz bir tavır takındı. SSCB ise, görüşme öncesinde güven verici ve yumuşamayı sağlayıcı bir takım önlemler almıştı. Afganistan'da dost güç olarak bulunan 8000 Sovyet askerinin Ekim ayı sonuna kadar geri dönmelerini kararlaştırdı. Ve bu karar yerine getirildi. Bir yılı aşkın bir zamandan beri, tek taraflı olarak, durdurmuş olduğu nükleer silah denemelerini yine tek taraflı olarak 1987 yılı başına kadar uzattıklarını açıkladı. Daha önce ileri sürdüğü önerilerde kısmi değişiklikler yaptı. Tüm bunlar insanlık yararına olan bir anlaşmanın sağlanması için SSCB'nin güven verici iyi niyetini kanıtlıyordu. SSCB doğası gereği böyle davranıyordu. Aksi bir tutum sosyalizmin tabiatına aykırı olurdu. ABD ise, Reykjavik görüşmelerine, Sovyetler Birliğinin Birleşmiş Milletler Delasyonunda bulunan 25 insanını sınır dışı etme kararıyla geliyordu. (Bu karar Eylül 1986 ortalarında abandı.)

Görüşmeler esnasında SSCB'nin esnek davranışıyla bazı konularda görüş birliğine varılır gibi olduysa da, ABD'nin Yıldızlar Savaşı Projesini tartışma konusu dahi yapmak istememesi ve bu konuda 1972'de varılan ABM anlaşmasını ayaklar altına almaya kalkışması yüzünden bir sonuç alınmadı.

SSCB'nin bu zirve toplantısında ileri sürdüğü başlıca somut öneriler şunlardı:

Birinci öneri stratejik saldırı silahlarıyla ilgiliydi. Bu öneri, her iki tarafın ilk beş yıl

inde stratejik saldırı silahlarının yüzde elli oranında azaltmalarını içeriyordu.

İkinci öneri, SSCB ve ABD'nin Avrupa'da konumlandıkları orta menzilli füzeler sınıfına dahil tüm füzelerin ortadan kaldırılmasını öngörüyordu. Fransa ve İngiltere'nin konumlandıkları füzeler bu önerinin dışında bırakılıyordu.

Üçüncü öneri, Anti Balistik Füze sistemleri anlaşmasının güçlendirilmesi ve nükleer denemelere yasak getirilmesini kapsıyordu. Bu öneriyle tarafların ABM anlaşmasına 10 yıl daha bağlı kalmaları ve bu süre içinde (son beş yılda) stratejik silahların tümünden yok edilmesine gidilmesi isteniyordu.

Bu önerilerle SSCB, ABD'nin Yıldızlar Savaşı (SDI) çalışmalarını tümünden durdurmalarını şart koşmadı. Fakat bu konuda ABM anlaşmasının ilgili hükümlerine bağlı kalmalarını ve bu alandaki çalışmalarının, inceleme ve deneylerinin, laboratuvarın dışına çıkarılmamasını öneriyordu.

Reagan, SSCB karşısında askeri üstünlük sağlamayı bir kez kafasına koymuştu. O, bu yöntemle, silahlanma yarışını tırmandırmak, silah tekellerine büyük karlar sağlamak ve Sovyet ekonomisine de yeni yeni yükler getirmek istiyor. Bu yüzden de Yıldızlar Savaşı Projesi ve Avrupa'daki orta menzilli silahların kaldırılması konusunda anlaşmaya yanaşmıyor.

Böylece, bir zirve daha ABD'nin, kendi emperyalist çıkarlarını insanlığın çıkarlarından daha üst tuttuğu gerçeğini kanıtlayarak tarihe geçti. Emperyalizmin insanlık düşmanı yüzü bir kez daha sırtarak kendisini gösterdi.

Türkiye CIA Kamplarında yeni teröristler eğitiyor

Bilindiği gibi faşist Türk cuntasının 12 Eylül 1980'de iktidara elkoyma "gerekçelerinin" en önemlisi, "bölücü ve terörist örgütleri dağıtmak, her yönüyle ülkeyi huzur ve refaha kavuşturmak." Gerçekten de faşist cunta, silah zoruyla iktidarı aldığı günden bu yana, başta Kürdistan ve Türkiye işçi sınıfları olmak üzere, ilerici, demokrat ve yurtsever güçlere saldırı. Kürdistan'da gelişen ulusal demokratik muhalefeti boğmak için özel yöntemler geliştirdi. Çok yönlü ve geniş kapsamlı saldırıya girişti. Tüm ordusuyla, polisiyle, MİT ve Kontr-gerillalarıyla yetinmeyen cunta Kürdistan'da "Milis" (cahş) örgütlenmesini başlattı. Bu çok yönlü saldırılara rağmen, amaç ve hedefine ulaşamadı. Bu nedenle yeni yeni yöntemlerle saldırılarınıyoğunlaştırmaya çalışıyor.

Göbek bağıyla emperyalizme bağımlı olan Tekelci Türk burjuvazisinin saldırgan gücü ordu, daha önceleri her on yılda bir yaptığı darbelerin deneyi ışığında hareket ediyor. Faşist yönetimi sürekli kılmak istiyor. Kürdistan ulusal demokratik hareketine ve Türkiye işçi sınıfına karşı kısa vadeli tedbirlerle birlikte, daha uzun vadeli, "kalıcı" tedbirler alıyor.

Sömürgeci Türk devleti, mevcut olan saldırı güçlerini yetersiz görerek, kadro ve teknik yönleriyle daha yetkin yeni askeri ve polis kurumlarını oluşturuyor. Bu konuda 23 Eylül 1986 tarihli Milliyet gazetesi, "Bin kişilik özel birlik, iç ve dış terörle mücadele edecek anti-terör timi göreve hazır." başlıklı bir yazı ile sözkonusu kurumlardan birinin daha haberini veriyordu. Konuyla ilgili İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut "Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde, Terörle Mücadele Daire Başkanlığı terör odaklarına karşı birimler oluşturuyor." diyerek bu daire bütçesine 2,5 Milyar TL ayrıldığını, dairenin 6 şubeden oluştuğunu ve Harakat Şube'sine bağlı olarak çalışacaklarını belirtiyordu.

"ŞEFLER ABD'DE EĞİTİLDİ"

Emniyet Genel Müdürü safet Arıkan Bedük ise, bu konuda basına yaptığı açıklamada " Terörle Mücadele Daire Başkanlığında görev alacak şefler ABD'de eğitildi. Bir aylık kurslar için dönüşümlü olarak 100 şube müdürü ile çeşitli konularda uzman polisler ABD ye gönderildi." diyerek eğitimini tamamlayanların Doğu ve Güneydoğu'da

(Kürdistan'da) görev yapacaklarını vurguladı.

Görüldüğü gibi Türkiye İçişleri Bakanı ve Emniyet Genel Müdürlüğü'nün yetkili ağızları terörist eğittiklerini açıklamaktan sakınca görmüyorlar ve bundan böyle ABD eğitilmiş teröristler eliyle Kürdistan ulusal demokratik hareketini ve Türkiye işçi sınıfı hareketini dağıtacağına(!) güveniyorlar.

Bu olayda açığa çıkan bir yön, ABD'nin geçmişte Vietnam Küba ve en son Nikaragua'da uyguladığı açık terör faaliyetlerinin bir parçası olarak Türkiye'deki uygulamalarıdır. ABD önceleri resmi devlet güçleri içinden ayıkladığı "yetenekli" teröristler aracılığıyla sonuca var-

mak ister. Şayet başaramazsa, bizzat kendi terör güçlerini de bu alanlara sokmaya çalışacaktır. Zaten 12 Eylülün mimarı olan ABD, Türkiye'de birçok uzman kadroları aracılığıyla gelişmeleri izliyor ve faşist yönetime taktikler sunuyor.

Bu açıklamalarda ortaya çıkan ikinci ve önemli yön ise, tüm uğraşlara rağmen Kürdistan'daki ulusal demokratik hareketi ve Türkiye işçi sınıfı hareketini boğamayan sömürgeci Türk devletinin içinde bulunduğu korku ve telaşın boyutlarıdır. "Terörle mücadele adı altında örgütlenilen ABD patentli teröristle de Türk devletini parçalanmaktan kurtaramıyacaklardır.

DÜZELTME

Heviya Gel'in 1. Sayısında: a- 7. Sayfada (orta sayfa) yazı başlığı, "BURJUVA MUHALEFETİ NEDİR, NE DEĞİLDİR ? " yerine "BURJUVA DEMOKRASİSİ NEDİR, NE DEĞİLDİR" olarak yazılmıştır. Bu hata nedeniyle konu ile başlık arasında ister istemez bir boşluk göze çarpmaktadır. Konunun doğru başlık altında değerlendirilmesini dileriz.

b- Yine 1. sayının 7. Sayfa 2. sütunundaki arabaşlığın 3. satırında, "ezilen ülkeler ile ezilen ve sömürge ve bağımlı ülkeler" diye yazılan cümlelerin doğrusu, "ezen ülkeler ile ezilen sömürge ve bağımlı ülkeler" dir. Düzeltir okurlarımızdan özür dileriz.

Heviya Gel Redaksiyonu.

PIRSA NETEWÎ

— II —

Herweha li gor tehîla mercên dirokî û aboriya berçav, bi darê zorê perçekirina abori û siyasiya nîrê koloniyalîzmê, bi gotineke din bi aweki aza diyarkirina mafê xwe yê çarenûsi û avakirina dewleta xwe ya serbixwe vatîniyê wê yê herî pêwîst û girîng e. Rastiya berçav a serkanî ya hedefa stratejîk a şoreşa me, jî sedemên rîzgarbûyîna serxwebûna Kurdistanê tê. Lê jî bo xurtkirin û rûniştandina serxwebûnê, jî bo rêk û pêkanîna demokrasîyê ye. Bi hêla şoreşa netewayî re, pêwîst e, ku şoreşa me li dij sazîyên (muessese) paşverû, axa û li dij burjuvazîyê Kurd yê hevkar jî tekoşin bide. Ji ber ku şoreşa demokratîk ciyê xwe bigre, şoreşa demokratîk a netewî bi ya sosyalîst re bê navbeyn bêt grêdan û jî bo rakirina sergêji - astengên pêş paqîjkirin û malaştina wan astengan pêwîst e.

GELO IMKANÊN KU PEŞVEÇUYÎNA DÎROKÎ PÊŞBER DIKE DÊ BÊN ÎNKARKIRIN?

E v diyariya me ya ku li gor merc û tehîlîlên berçav, naye wê manê ku em ji cûdebûnê re bang derdixin. Dibe weha neye şirovekirin!.. Daxwazên burjuvazî ("serxwebûn daxwaza burjuvazî ye") (!?) bi ci tinin û mercên pêşveçûnên dirokî naynin berçav. Lê, formulasyona me ya teorîk rewşa berçav ifade dike, ev wan spekulasyonan pûç dike û jî navê

radîke. Wek ku me berê jî dabû diyarkirin, daxwaza me ya taybetî nin e; ya karkerên Kurdistanê, gundî, burjuvazîyên bajari yêncûk û heya burjuvazîyê netewî ye. Li gor mercên berçav yêncûk hedefên statejîk yêncûk şoreşa me ye, daxwazêke tevlî ye. Dema ev jî daxwazîyê derkeve û di pratîkê de pêk bêt, bi kêmasî kara wê digîje çîna karkerê Tirkîyê jî, ku bi perwerda navnetewî, bêt perwerde (eğitim) kirin. Û herweha, bi aweki aza, dê di nav proleterê welatên serdest û bîndest de mercên pişgiri û alîkariyê zêde bibe. Di vê babetê de "sosyalîstên çîna karker" gelek hesas bûn; divê di sala 1869 an de dema Marx di babeta Îrlandeyê de ew tiştên ku jî çîna karkerên Îngîlistanê re gotibû, divê neye jî birkin.

Ji aliyê din ve daxwaza serxwebûnê bi ya hînek çîn (sınıf) û çadan re dibe ku daxwaza beşek burjuvazî be jî, gelo li ser navê çîna karker, di bin her daxwazîyên serxwebûnê de fit û pişkirînek heye, rast e? Na, ne rast e. Ji ber ku ya herî girîng daxwazêke weha berî her tiştî li gor mercê dirokî ye an na. Lê disa jî hînek li pişt daxwaza serxwebûnê, li hînek tiştan digerin: "Dibe ku li pêş, wlo imkanên serxwebûnê çêbibin, ev ne li gor menfeeta karker û gundîyên Kurdistanê be; dikare li gor menfeeta axa û burjuvazîyê Kurd be. Mesela, di demeke dirokî de hêzên axa û

burjuvazîyê Kurd, dikare jî yê karker û gundîyan bêtir be û dikare daxwaza serxwebûna Kurdistanê bibe ya wan. Di rewşêke weha de ew dikarin zora xebatkarên Kurd bibin û bi alîkariya împeryalîzmê bixwazîna dewleteke paşverû ava bikin. Êw çax daxwaza me dê federasyon be; jî ber ku federasyonêke weha jî bo karker û gundîyên Kurd, jî serxwebûna dewleta axa û burjuvazî çêtir e." (PSKT Yurt Ve Dûn. Gor prog. rû 30)

Ev ihtîmaleke gelek ecayîp e. Em jî bo demeke kurt li gor vê "dîtina nav û deng" şerê rîzgariya netewîya ku li Kurdistanê Bakûr pêşve diçe, axa û burjuvazîyên Kurd bi hemû împeryalîst û paşverûyan re têkili danin û hakîmiyeta wan qebûl bikin!.. Bê şik di rewşên weha de bi rastî heger mercên federasyonêke demokratîk hebe, ev jî "dewleta serbixweya burjuvazî û axan" gelek çêtir e. Hem jî divê mirov îsrar bike. Lê tiştêk heye ku dema "hêzên axa û burjuvazîyên Kurd, jî yêncûk karker û gundîyan" bêtir be, mercên avakirina federasyonê demokratîk jî gelek çetin dibe. Ji ber ku di demeke weha de mezûnî û guraniya hêzan her tiştî diyar dike. Nexwe ev yek jî bi pêşveçûna şoreşa Tirkîyê ve jî grêdayî ye. Ji ber vê yekê di demeke weha de di alternatîva federasyonêke demokratîk de bi înat îsrar kirin, çîna karker û hêzên şoreşger dixê binê fatureke gelek buha û gi-

ran. Û tenêmahiyê bixwe re tine. Ji ber van û hinek sedemên wek van, di demên weha de ji, şoreşger li gor tehlilên mercên berçav herket dikin; ger merc û divayi (imkan) hebe, serkîşandin û pêşengiyê digre destê xwe; di kozik û çeperên şer de derbe li imperyalizmê û kolonyalizmê dixwe. Na, ji piraniyê (yani piraniya ku axa û burjuvazi-yên Kurd wan idare dike) re serê xwe deyne û stûyê xwe xwar bike (wê tercihê idara kolonyalistan bike) vatiniyê wê ji bo amadekirina şerê çiniyê demeke dût û dirêj e. Di munaqêşa dema ku Norveji ji Swêdê cûda dibû de, Lenin ew vatini û berpirsiyariyên ku da pêş proleterya Norvejê, di vê babetê de gelek vekirî û hêja ye:

" Em nizanin programa sosyalist a Norvejê, di pîrsa cûdabûnê de, parastina ditîneke diyar û zelal de, zor dida sosyal demokrat an na. Sosyalistên Norvejê, ji bo stendina otonomiya (serxwebûna H. G.) Norvejê, bi aweki aza qada tekoşina çini fireh û baş pêk aniye, an naniye, pîrsa sergêjiyê bi aristokratên Swêdê re û derbe li aboriya Swêdê dixwe an na, ez bawer im ku wê vekirî hiştine. Lê, serhildana li dij aristokrasiyê (di nav sinorê ditînen burjuvaziye teng de ji bimine) pişgiriya demokrasiya gunditiya Norvejê, vatiniyê proleterya Norvejê ye, ev naye munaqêşa kirin." (V. I. Lenin UKTH rû 92-93)

Ev ihtimalên xeyali ku me li jor rêz kur û disa jibo eyne amancê ew hinek nîvisar û çirokên ku ji eyne qelemê derketine, mirov li wan hûr û kûr binêre, pîrs û doza bingehî ne ji tîrsa "axa û burjuvaziye Kurd in, ku iktidarê bigrin destên xwe, an ji fetişkirina hêzên dijmin ku derdor li Kurdistanê girtine, " garnitorkirina (teminatkirina) vekirina cihanê", " derbasbûna rîyan", " derbasbûna pasaportan uhw nin e; ji bo mutlaqkirina " hipoteza federasyonê" ye. Ji ber ku mafê çarenûsiya gelê Kurd bi federasyonê ve bêt grêdan, pêkanina " sedeman" e. Mirov baş tê dihije. Dema amanc ev be, ne pêwîst e, ku mirov hewqas xwe hêşîne. Ji ber ku nedînsti berî her tiştî ye. Ji ber ku pîrs hin baştir bêt vekirin û zelaîkirin, em disa vegehin programa PSKTê:

" Pêşveçûna diroki, pişaftina (helkarina) pîrsa Kurd a netewî bi du çûran pêşberê me dike:

" 1. Gelê Kurd bi serê xwe û bi hêzê xwe, benda şoreşa Tirkîyê nemine, dest bi şerê rizgariyê bike û bi serkeve."

" 2. Çina karkerê Kurdistanê, bi çina karkerê Tirkîyê re, tevgerê şoreşger û tevlî li dij iktidara burjuvaziye paşverû û xwediye axê pêk bine, iktidareke demokratik ava bike û mafê gelê Kurd yê çarenûsi ji bi depe."

" Ji aliyê din ve divê baş tehlila mercên welêt û cihanê bêt kirin, divê riya serketinê bêt hilbijartin û li gor wê ji tekoşindayin ji vatiniyê me ye. Em wexta vê tehlilê didin ber çavan, ihtimala diduyan hin di ci de ye, ev ihtimal kare bi baweri û di demeke kî de me rizgar bike." (PSKT Prog. rû 14,15)

Wek ku têt ditin, di ser pêşveçûnên diroki û imkanan de têt pîrkirin. Şeveke du ali heye, lê federasyon riya pişaftinê têt pêşniyarkirin. Ev, bi hevokên me yê jorin ku me gurtibûn, bi paragrafa wê ya dawî re dixwazin grê bidin. Lê nikarin isabet bibinin. Berî her tiştî, mafê çarenûsiyê neteweyê Kurd, pîrs û doza şoreşê ye. Istikametên stratejîk yê şoreşê, pêşveçûna riya wê, pêşveçûnên diroki û rewşên muhtemel li ser xiyal û ihtimalan rabin. Ji lew re ev rewşên diroki yê ku iro şiklê şoreşê diyar dikin, merc û rewşên berçav in. Ev ji di wexta xwe de bi yekîtîya diyalektîki re divê mirov bigre destê xwe; ji bo divayiya pêşveçûna şoreşê ji tespi-teke û derbas dibe.

Bê şik, ev naye wê maneyê ku mirov imkanên pêşberên pêşveçûna diroki inkar bike. An ji wan negre ber çavan. Me berê ji di ciyekî ve nîvisara xwe de, li gor mercên berçav, neteweyê Kurd bi aweki aza mafê xwe yê çarenûsi, avakirina dewleta xwe ya serbixwe, vatiniyekewê yê acil ditibûn. Li gor pêşveçûna riya şoreşa me ya serbixwe, TEKOŞINA ÇEKDARÎ, bingehiya çûrên tekoşinên din e. Lê ev naye wê manê ku gelê Kurdistanê Bakûr û yê Tirkîyê li dij dijminê ortax mil nadin mil û tekoşin nadin. Heta heger merc hebûn, li ser bingehê wekhevî yê bi hev re avakirina YEKÎTIYA KOMARAN mirov nikare inkar bike. zidê hêzên şoreşger-demokratîkên her du gelan divê şoreşên herdu welatan ji kîjan ali ve li hev tesir û eleqe dikin, rastiyên berçav û tesirên wan yê pozîtîv bibinin û di çav de derbas bikin. Ji ber vê yekê çaxa hêzên sosyalist, şoreşger û welatparêzên Kurdistanê, li gor mercên dirokiyên berçav şoreşa Kurdistanê bi rêk û pêk dike, divê divayê yê pêşveçûn û guhartinên diroki ji ber çav dût nexin, ew yek vatiniyê wan e.

Nêzbûna tekoşina li dij faşizmê û kolonyalizmê, hin ji girîngiya wê zêde dike. Û herweha gehiştandina azadiya Kurdistanê ji tine rojevê.

Lê ew tiştêki din e. Di şûna mercên berçav yê diyar û stratejîk yê şoreşa Kurdistanê de, " ji bo ku netewe di demeke kî de bigihe rizgariyê" (!?), " hin bi bawer", " kantir xwinrêtin" û yê mina her weki din dixwazin " hipoteza federasyonê" rûspi bikin, an jî, ji mercên diroki yê berçav yê stratejîk yê şoreşê bes yekê bigrin, ev ji ya an cografî û aboriyê (ku ew ji bi darê zorê li ser lîngan e.) ye û bi vê yekê daxwazên plana federasyonê derxin pêş û hemû merc û rewşên berçav yê din davêjin pişt guhên xwe. Ew di çav de buhardina "mercên welat û cihanê" ya PSKTê û encama "rastiya" (!) wê ye. Û bi vê yekê nikare "hipoteza federasyonê" wek rastiyek nişan bide û ew yek jî rûspîkirinê gelek dût e.

Ji bil vê yekê di şoreşek de zêde an ji kêm xwinrêtin, baweridayin û ne baweridayina re, di demeke kî an ji dirêj de ber bi rizgariyê birina wê ji li gor rast tehlil û pêkanina mercên diroki yê berçav in. Lê ditina tekoşineke bi " sigortî" ji diyalektîkê û ji metaryalizma diroki re gelek dût e, biyani ye. Rast e, şoreşger li dij xwinrêjandina bê sedem in. Lê ger şert hebûn mirov nikare tekoşina rizgariyê ji bo demeke ne diyar paş ve bavêje. heger mirov wan ditînen jorin qebûl bike, liderê şoreşa Vietnamê, Partiya Karkerê Vietnamê ji ber zêde xwinrêtinê" divê sûcdar û gunehbar (!) bike!.. Di rewşekê weha de, di hunandina rêhustinên şoreşgeri de dudilî û dûtirî ne gengaz (mumkun)

e. Rast nîn e. Mesela "neteweyê Kurd, benda herke teke şoreşa Tirkîyê nesekine, bi serê xwe bi aliyê rizgariya netewî ve" dimeşe, pêwîst e, li gor mercên ŞERÊ GERILA yê welatê me, ji bo demeke dût û dirêj xwe li gor şerê gelê amade bike. Lê, çareserkirina mafê neteweyê Kurd bi tevgera şoreşa Tirkîyê ya tevlî re grêdan mercên "hêsa" tine. Mirzayên me, benda pêşveçûneke weha ne. Di bingehê " hipoteza federasyonê" PSKTê de ev yek heye. Dixwazin ev merca dirokiya berçav inkar bikin û jiyana divayi şoreşê bidin bin lîngan.

Ji hêla din ve, li gor PSKT û rêxistinên weki wê di vê riya duduyan de hunandina bûyeran "şoreşger", ji bo tekoşinek xwe amadekirin ji wek îdiayên reformistên me, weha dê ne hêsa be. Û Herweha li

Türkiyê dema hêzên şoven nazwazın federasyoneke demokratik pêk bêt û wexta peşî lê xıstın (programa PSKT ê de mercên serxwebûnê ev e. Bîner prog. PSKT Yurt ve Dûn. Prog. rû 30) PSKT, dê wê demê berê xwe bide serxwebûnê. Lê mîxabin PSKT û yê wê wê dê trêna dawiyê ji birrevîn. Lê, şoreşger, li pêşveçûnê diroki dîntirîn û bîkar anina imkân ji wan re zor nîn e.

Bê şik ditina me ya di derbarên riya pêşveçûna şoreşa Kurdistanê ya Bakûr di vekirina şerê çekdari û bo şerê gerila ve gurêdayi ji bo demeke dûr û dirêj, bi awayê şerê gelêri (ev serê xwe dê bibe babeta tehlileke din) dibe, ku PSKT û hînek reformistên din ku bi gotinên klasîk "bi riya aştiyê- ne aştiyê" diparêzî, ji wan re çewt bê. Heta em li damara wan ya keji (şah) dixin, me bi " macereperestiyê" gunehbar dikin, di be ku me bi mutlaqkirina zanyariya çina karker ve sûçdar bikin!.. Lê belê cerbandinên şoreşên netewî û civaki, belgeyên tevgerên komunistên navnetewî heq didin me û wan red dikin.

" Fidel Castro, di 13 ê Adarê 1966 an de li universita Hawanê bi axaftina xwe ya xwendekaran re, şoreşa Kubayê bes bi saya serê çekdari de bi serket û serfiraziyê têkneçûna xwe ji hêzên karker, gundi û ji xwendekarên xızan û bi bîr girt; deyndarê destek û piştgiriya wan ya çekdar e." (Granma, 14 Adar 1966)

"Di mercên iroyin de, (...) di hînek welatên kapitalist de biaweki aşti mercên avakirina sosyalizmê heye. (Nêzi hemû partiyên Ewropayê, Yektiya Dewletên Amerikayê, Kanada, Avustralya, Japonya, Hindistan uhv partiyên komunist di vê ditinê de ne- HG) hînek parti ji li gor dem û rewşa ku têde ne, didin ber çavan û li gor pîşaftina wê (ku ew ji hînek partiyên Amerikana Latîni, Asya, Amerika û Portekizê in HG) bi riya pêşveçûyina aştiyê nabînin û di pratîkê de wê riya ha ji xwe re gurtî dibînin, ji bo demêk pêş û nêzi xwe, ji bo perspektîva şerê çekdari amade dikin." (K. Zaradov, Len ve Kap. Sos. Geç, Tem rû 197)

Em dîxwazın vê yekê bîdîni diyar-kirin, ku di mercên iroyin de ew partiyên ku bi riya aştiyê derbasbûna sosyalizmê dane pêş xwe, mîrov kare li ser wan ditinên wan munaqeşe bike. Lê wek xwendevanên me yê hêja ji baş dîzanin, çarçova vê nivîsara ha, ji munaqeşê re dest nade. Ji xwe me ew tehlilên jorin, ji bo munaqeşa pêşveçûna şoreşa

ev an ji wi welatî negurt. Em dîxwazın riya pêşveçûyina her şoreşê û bi taybetî riya şoreşa xwe bi aweki vekirî û zelal bîdîni diyar-kirin. Ev pêwîstiya dirokê ye. Bê şik ev naye wê manê ku mîrov di vîvîyên dirokiyên pêşveçûyînê nede berçav an ji naye wê manê ku mîrov ev pîngar û astengên zor yê ku li pêş şoreşa Kurdistanê ne, biçûk bike; ew mercên dirokiyên ku di pêvajoya rîzgarîya netewî de derdikeve pêş, curên tekoşînê yê din red nake.

QEREKTERÊ ŞOREŞA KURDISTANÊ

Şoreşa Kurdistanê Bakûr, ji ber ku li dijî nîrê koloniyalizmê û li dijî hebûna imperyalizmê ya ku li welatê me ye, netewî ye. U ji ber ku li dijî sazgehên (muessesên) paşverû, axa û li dijî burjuvaziyê hevkar e ji demokratîk e. Di qonaxa iroyin de dijîti û berberîya netewî ya sereke û bîngehi ye. Ew çin û qadên civakiyên ku kara wan di şoreşê de heye, di eyni demê de bîngehiyê civaki yê şoreşê pêtînin û di eyni pêvajoyê de qerekerê şoreşê didin diyar-kirin. Ev çin û qad ji, çina karker, gundi, burjuvaziyê biçûk yê bajêri û yê xwediyê du qerekeran burjuvaziyê netewî ye. Ji ber vê yekê şoreşa Kurdistanê Bakûr, ji çin û qadan pêk tê û xwediyê qerekerê gelêri ye.

Lê, hînek, ji ber vî qerekerê şoreşa gelêri, şoreşa demokratîk a netewî an ji " şoreşa gelêri ya demokratîk a netewî" bi iktidara gelêri ya demokratîk re tev li hev dikin. Ji ber vê yekê bi hînek minakari re di vekirina pîrsê de fêde heye. Mesela PPKK di programa xwe de, di derbarê vê mijarê (babetê) de weha dibêje:

"Şoreşa gelêri ya demokratîk a netewî, wan karûbarên demokratîk yê bîngehi pêk tîne:

" Divê di hêla aborî, eskerî û siyasî de bandor û karîna (kontrol û hukma) burjuvaziyê monopolê koloniyalist, imperyalizmê û hêzên hevkarên ciwar bêt şikêstî, di pêşengiyê çina karker de, di bîngehê hevkarîya karker-gundi de û bi hemû hêzên demokratîk yê netewî İKTİDARA GELÊRİ YA NETEWİ de bêt avakirin. Bi wesita iktidara gelêri ya netewî komarek ava bibe û dê ev parlamentoya netewîya Kurdistanê ya xwedî bîrîyar pêk bîne." (PPKK Porg. r 27)

Disa ji bo mijara munaqeşa me baş zelal bibe, ji programa PPKKê perçek din bigrin:

"Li Kurdistanê, hînek burjuvazi-

yê bazûrgan (ticaret), yê îndustri û burjuvaziyê gund, dîxwazın bazara Kurdistanê bigrin destê xwe, ji ber vê yekê di nav wan û burjuvaziyê monopol yê koloniyalist û yê nekarên wê de dijîti û berberî heye. Ev beşê burjuvaziyê jar (qels) e û dîxwaza wan ya di derbarê bazara Kurdistanê de dudil e, lihevkar (uzlaşmacî) e û bi qerekerê wê yê ked-xwariyê ve disa mîrov kare wê bîkşîne nav tekoşina demokratîk a netewî û civîyê xwe di nav hêzên netewî de bigre." (PPKK Prog. r20)

Eyni tişt, di nav amancên pêşniyariya ku PPKKê ji bo " Eniya Gelêri ya Demokratîk a Netewî" amade dike de ji heye. (Bîner Rap. Buro. Pol. PPKK)

Berî her tiştî em dîkarin diyar bikin ku di nav " şoreşa gelêri ya demokratîk a netewî" û di nav ya iktidara gelêri ya demokratîk de bedenên Çînê tunin, lê ne yek in û ne ji eyni tişt in. Ev yek di jiyana şoreşên netewî û civaki de bi tecrûbên diroki hatiye qebul kirin. Weki ku têt zanin, di pey şerê cihanê yê duyemîn de, şoreşên netewî û civaki yê ku li dijî imperyalizmê, koloniyalizmê, koloniyalizma nû û faşizmê hat dayin, ji cûrên iktidara Sovyet cûdatir, demokrasîya gelêri pêk hat. Li Bulgaristanê, Romanyayê, Çekoslavyayê, Macaristanê, Polonyayê, Almanya Demokratîk, Çîn, Vietnam, Kuba, Koreya Bakûr, Cezayir, Mozambik, Angola û dawî li Nikaraguayê şoreşên gelêri yê demokratîk pêk hatin. Şoreşa her welatî li gor mercên welatê xwe û bi perspektîva pêşveçûna şoreşê, xwedî taybetiyên xwerû ne. Mesela, li Bulgaristanê şoreşa gelêri, li gor şoreşên hînek welatên Ewropayê din, pêvajoyeke xwerû ajot. Şoreşa gelêriya Bulgaristanê, di serî de xwedî programeke anti-imperyalist û anti-faşîst bû, di demeke kurt de qerekerê sosyalist girt. K. Zaradov, sedemên wê ji tehlilên G. Dimitrov û ji yê endamê politik Buroya PKBê T. Pavlov hevokan dide û weha dibêje:

" Hîn di dema tekoşindayîna serxwebûna dêran de, burjuvaziyê Bulgaristan, di şoreşa xwe ya burjuvaziyê demokratîk de ji bandoriya xwe gav paş ve ne davêt. Yê me di pey şerê Rus û Türkiyê ya 1877-78 an de ku rola şoreşa demokratîk a burjuva dilist, burjuvazî di pey rîzgarbûna Bulgaristanê de ji, teslimiyeta diroki ya duyemîn imza kir û herweha Bulgaristan êş û kelema xwe ne ji ber pêşveçûna kapitalizmê dîkşandin, bi rastî ji pêşveçûna wê dîkşandin. Serhildana 9 ê İlona 1944 an ku

amanc û hedefa wê, anti-impéryalist û anti-faşist bû, wê ku G. Dimitrov ji dide diyarkirin, heta ku bingehê kapitalizmê ji bini ve hilneweşand û ji çarçova demokrasiya burjuvazi ne çirand û ne şikandana, ne dahat rawestandim. Iktidara merkezi û yê nî lokali, ket destê çina karker ku bi hemû xebatkarên re hatî bû girêdan, her tişt ket destê komitên Eniya Welatî ku di bin insiyativ û pêşengiya PKBê de pêk hatî bû. Şoreşê di şûna diktatoriyê de, iktidara gelêri ya demokratik avakur ku di bingehê xwe de wê kar û cîyê diktatoriya proleterî dit." (K. Zaradov, Len. Kap. Sos. Geç. Tem. Y. r 243-44)

Disa li Vietnamê, şoreşa netewî, qerekerê demokratik û gelêri gurt, çina karker, di şerê berxwedana dîr û dirêj de, bi gundiyan re hevkarîyeke xurt pêk ani û pêşengiya şoreşê kir. Burjuvaziyê netewî ji xwe jar û çels bû, lê piştgiriya şoreşa gelêriya demokratik a netewî kir. Di pêvajoya şoreşê de çina karker pêşket û bi hêz bû. Burjuvaziyê netewî bê daxwaza xwe mecbûr ma, pêşengi û gerinandiya (idara) çina karker pejrind. Yani, herma li pey şoreşa demokratik a netewî, mercên karîna gelêri ya demokratik çênebûbû; hêzên çini gehiştîbû. Lê disa ji PKV pêvajoyên stratejîk yê nî şoreşê tevli hev nekir. Wê, pêvajoyên stratejîk yê nî şoreşê, bi hostati û pisporî bi hev ve girêda, hunand. Li gor mercên objektîv û subjektîv, karîna demokratik a gelêri pêk ani û welêt xîst riya avakirina sosyalizmê. Ev daxuyanîya L. Duan diwê mijarê de giiring e û perwerde(egiitidid) ye:

" Hipotezên 1930 yi, dide diyarkirin ku pêwîst e, şoreşa Vietnamê, di du qonaxan de derbas bibe. Berî şoreşa demokratik a netewî, paşî, di ser qonaxa pêşveçûna kapitalizmê de pil dide û raste rast derbasî şoreşa sosyalist bibe." (L. Duan, Vietnam Dev. r 19)

Minaka şoreşa Vietnamê, li Çînê ji hat ditin. Şoreşa demokratik a netewî, pûrsa iktidarê, di nav pêvajoya pêşveçûna şoreşê de hat pişaftin: "Sala 1949 an, bû sala serfiraziya şoreşa gelêri. Di 1 ê Cotmehê 1949 an de bi elankirina Komara Gelêri ya Çîn re, diktatoriya demokratik a gel di bingeh û rastiya xwe de bû çûreke diktatoriya proleterîya. Qonaxa şoreşa demokratik a burjuvazi, di bingehê xwe de teva bû." (K. Zaradov, E. n.d. r 25) Burjuvaziyê netewî, ji ber ku partiya komunist politikayeke çekdari, nerm û xurt dajotîn, li ba gel ci gurt.

Ji aliyê din ve, hat ditin ku li hinêk welatên Ewropayê, şoreşa gelêri ya demokratik hinêk taybetî şan da û pêşve çû. Çina karker ci bi ci, ji bo demêke dîr û dirêj, bi burjuvaziyê netewî re hevkarîyê kir û bi hev re li ser iktidarê ma. Şoreşa Çekoslovakîyê di wê babetê de minakeke intresan e. Disa K. Zaradov, di texlîla xwe ya ku ci daye ditinê şoreşgerên Çekoslovakîyê de, li ser hebûna iktidarê weha dibêje:

" Di pey serfiraziya şoreşa demokratik û netewî de, di vi welatî de iktidar ket destê eniya ku komunistan rola pêşengiyê girtîbû ser xwe. Û bi vi ya re jî, di wê demê de çina karker, tevayîya iktidarê ne digirt destê xwe û heta demêke din, diwê wê bi burjuvazi re par bîkura. ' bi tenê em nikarin bîbin hukumet. Di sala 1945 an de, di meha Nîsanê de K. Gottwald digot ku, ew ji bi serê xwe nikarin bîbin hukumet. (Yani nûnerên burjuvazi - K.Z.) Em nebin, ew nikarin, ew nebin, em nikarin bîbin hukumet. Lê, ew ji derê me, em jî, ji derê wan çetin karîna wê karê ha bîkin.' " (K. Zaradov, E. n.d. r 247- 248)

Disa şoreşa demokratik a netewîya Cezayirê minakeke din e. Weki ku têt zanin di şoreşa Cezayirê de hemû hêzên rîzgari yê nî netewî, bi hev re iktidarê gurtin û parkirin. Ji yekitiya çinan pêkhatina iktidarê şoreşa demokratik a burjuvazi tixûbên (sinorên) kapitalizmê neçirand û di riya ne kapitalist de, pêşveçûn û guhartinê redikal pêk ne ani; dawi di nav zakêşî û sergêjiyan de ma.

Şoreşa gelêri ya Nikaraguayê jî, di pêvajoyekî bi tevîli (bi ferq) de dijî. Di pey şoreşê de ew çin û qadên ku iktidarê gurtin destê xwe, iro bi tevayî dibin pêşengi û kontrola Sandenist a şoreşger de, ber bi pêvajoya sosyalist ve gav bi gav dumeşe.

Ji bil nav minakên ku me bi rêz kir, qerekerê, xwe yê nî netewî, demokratik û gelêri ve yê nî ku qonaxên pêşveçû û guhartina şoreşa demokratik a burjuvazi jî derbes nekirin hene. Mesela li Hindistanê û li Hendenozayê burjuvazi karîne gurt destê xwe, li Portekizê di şoreşa Nîsanê ya 1974 an de faşizmê ji ser karîne dîrxîstî û bi şikestina bandoriya monopolan pê ve zêde tiştêki ne hate guhartin. Tekoşin di nav hêzên şoreşger û yê nî hember şoreşger de tûj, kûr û sor dibê. Şoreşa Îranê jî, bi tekoşina hedefên li dijî monarşiyê û imperyalizmê pêşveçû. Lê, ew digel qerekerên demokratik û gelêri ket bin bandora beşe burjuvaziyê biçûk

yê paşverû û ber bi çewti û şaşiyê ve çû. Burjuvaziyê biçûk yê ku karîne gurt destê xwe, ev car vegeiriya çina karker û gelên bîndest yê nî ku bi şeweki aktiv li dij imperyalizmê û monarşiyê tekoşin didan. Şer li dij daxwazên wan yê nî demokratik vekir

Ev minak (ku mirov kare wan zêde bike), şoreşa gelêriya demokratik an jî " şoreşa gelêri ya demokratik a netewî" û iktidara gelêri ya demokratik ku ji şeweke diktatoriya proleterîya ye, ne eynî tişt in û ne wek hev in. Ev yek bi tenê ditina me ya jorin rast dernaxe; sedemên wê, gurêdana herduyan a bi hevî an jî sedemên zor û hêsayiyên gelemperî û taybetiyên derbasbûna herdu qonaxan û giiringiya wê li navê radîxe û ji munaqesên me re kar tîne. Dozê ronî dike. Ji ber van sedeman, şoreşa demokratik a netewî an jî bi gotina PPKKê " şoreşa gelêri ya demokratik a netewî" ji bo perçebûna formê wê û qerekerê karîna wê bi ditineke mekanîk, ditin û şirovekirin, hin bêtirin hedefên programa karîna gelêri ya demokratik û ya " eniya gelêri ya demokratik a netewî" tevli hev kirin û çewt şandan, berî her tiştî redkirina mercên gelemperî û taybetiyên giiring yê nî diroki, yê nî şoreşa me ye. Ji lew re niha di qonaxa şoreşa me de (yani qonaxa şoreşa demokratik a netewî de), çin û qadên ku kara wan ya cûrbe cûr di rîzgariya netewî de heye, ji niha ve ger mirov iktidara demokratik a gelêri weki hedefeke nêz pêşberê hêzên demokratik yê nî netewî bike, bi gotineke hêsa wek mirov çem nebinê û daw û delingên xwe bişemrine. Bi gotineke din ger mirov pêvajoyên stratejîk yê nî şoreşê û vatîniyên wan yê nî ku derdukevin pêş, tevli hev bike; di ser qonaxa yekem de pil bike û li xeyala duyemîn bigere, ev ditin û plan badilheva ye. Lê xeyalên weha nikarin bîbin rastiyên berçav, ji ber ku ne hêsa ye. Mesela, di dema imperyalizmê de şoreşa gelêri ya yekem ya 1905-1907 an ya Rus û li pey wê 10 sal paşê pêkhatina şoreşa Sibâtê ya 1917 an jî imkan neda ku proterên Sovyetê bi gundiyan Sovyetê re bîbin iktidarê. Zidê wê, çend çin bi hev re iktidarê li hev par kirin. Tevîliyên taybetî yê nî şoreşên dema me, ji ya Rusyayê cûdatir e. Ev naye wê manê ku ev çûndina ku gav bi gav bi iktidara gelêri ve dumeşe wzedî qerekerê taybetî bû. Wan minakên jorin yê nî zêde rastiyê baş zelal û diyar dike.

Yeni Tip Proletarya Partisinin Tarihsel Gelişim Süreci

Tarihte, nitelik açısından devrimci ilkelerde kurulan ilk bağımsız işçi sınıfı partisi olarak, Marks ve Engels'in yönetimi altında 1847'de kurulan Komünist Liga'sını görüyoruz. Sonradan Lenin, Marks ve Engels'in kurdukları Komünist Ligas'ını, "küçük ama, saf proleter" bir parti olarak değerlendirmişti. Enternasyonalizm temelinde kurulan devrimci proletarya partisinin ilk tarihi şekillenmesi olan Komünist Liga, programı, tüzüğü ve izlediği politikayla daha sonraları kurulan güçlü ihtilalci işçi vekomünist örgütlerin temel çekirdeği idi. Özellikle Komünist Liga'nın programı olan "Komünist Manifesto", tüm işçi sınıfı partilerinin temel aldıkları bir program belgesi oldu. Marks ve Engels'in hazırladıkları "Komünist Manifesto", ilk kez bilimsel bir incelemeyle proletaryanın politik partisinin toplumda oynayacağı tarihsel rolü belirledi, bağımsız politikasını, ideolojik ilkelerini, proletaryanın kısa ve uzun vadeli hedeflerini tesbit etti. Liga'nın tüzüğünde de, proletarya partisinin örgütlenme ilkeleri olan; demokratik merkezîyetçilik, seçilmiş parti organlarının üyelere karşı sorumluluğu, partinin kolektif yönetimi, eleştiri ve özeleştiri, parti disiplini vb. ilkeler yer aldı.

Liga'dan sonra, onun yerini 1864'te kurulan Birinci Enternasyonal hareketi aldı. İşçi sınıfının uluslararası partisi olan I. Enternasyonal, bütün ülkelerdeki kapitalistlere karşı ortak mücadeleyi öngören proletaryanın devrimci ilkelerini ve örgütlenmesini birçok ülkeye taşıdı. Proletaryanın uluslararası gerçek savaşkan örgütü olarak kurulan I. Enternasyonal, işçi hareketi örgütlenmesinde bir nitelik sıçraması yaparak, tüzüğüne "tek bir programı kabul eden ve hepsi aynı amaca yönelmiş olan işçi birliklerinden başkasını örgüte almamayı" geçiriyordu. Bu yüzden Lenin, I. Enternasyonal,

"sosyalizm uğruna uluslararası proleter mücadelenin temellerini attı." diye nitelemiştir. Daha sonra her ülkede ayrı ayrı işçi sınıfı partilerinin kurulması koşulları gündeme geldi ve 1873 yılında I. Enternasyonal faaliyetlerini sona erdirdi.

Bunların dışında kayda değer bir örgütlenme, Marks ve Engels'in yakından ilgilendikleri Alman Sosyal Demokrat İşçi partisi ve bu partinin sonradan öncülük ettiği II. Enternasyonal hareketidir. Lenin, bu partinin ilkdönemini "hemen hemen yarım yüzyıldır, bütün dünya için bir sosyalist örgütlenme modeli ..." olarak kabul ediyordu. Ancak bu parti Gotha Kongresinde Lasellerlerle devrimci ilkeleri pazarlık konusu yaptı ve bu sağlıksız birleşmeden sonra devrimci niteliğini yavaş yavaş yitirmeye başladı. O sırada Marks, Gota programını ayrıntılı olarak eleştirmişti. Aynı şekilde, devrimci ilkeler üzerinde kurulan ve başında Engels'in bulunduğu II. Enternasyonal hareketi de sonradan izlenen uzlaşmacı şoven politikalar nedeniyle devrimci özelliğini tümüyle kaybetti.

Bunların ardından, uluslararası gelişen koşulları yeniden tahlil eden Lenin, proletarya devriminin olgunlaşmaya başladığı Rusya'nın yeni tarihsel koşullarında, I. ve II. Enternasyonallın örgütsel devrimci ilkeleri ışığında tüm Rusya çapında bir marksist partinin kurulması için savaşıma koyuldu.

LENİNİST TIPTE PARTİNİN KURULMASI

Marks ve Engels'in proletarya partisi teorisini devralan Lenin, Önce bir bağımsız işçi sınıfı partisinin ilkelerini özenle saptamış ve bunu Rusya'nın yeni tarihsel koşullarına uyarlayarak yaratıcı bir şekilde hayata geçirmiştir. Böylelikle Lenin tarafından geliştirilen marksist parti sorunu

teori ve pratiğiyle bir bilim düzeyine yükseltilmiş oluyordu.

Uluslararası koşullarda meydana gelen birçok yeni soruna çözümler getiren Lenin, özellikle emperyalizm, tek ülkede devrim, demokratik devrim, sosyalist devrim ve ulusal kurtuluş mücadeleleri konularındaki gibi tahlilleriyle marksist teoriye büyük katkılar yapmıştı. Bu önemli katkılar arasında, emperyalizm koşullarında burjuva devletini yıkabilecek yapıda ve güçte bir örgütlenmeyi hedefleyen, yeni tip proletarya partisi teorisi en önemli sırayı tutmaktadır.

Emperyalizmin bir dünya sistemi haline gelmesi ve dünyanın toprak bakımından bölüşümünün tamamlanmasıyla birlikte, bir yandan genelde dünyanın her yerinde devrimin nesnel koşulları olgunlaşırken, diğer bir yandan da emperyalizm, gelişen devrimi engellemek için özellikle metropollerde burjuva devlet mekanizmasını çeşitli yöntemlerle güçlendirmeye çalışıyordu. Buna karşın II. Enternasyonal partileri revizyonizme kayarak burjuvaziyle uzlaşma siyasetine koyulmuşlardı. Bu nedenle, burjuvaziye karşı yeni savaşım yöntemlerinin geliştirilerek, uluslararası sosyalist harekete egemen olan bu revizyonist partileri etkisiz kılmak ve işçi sınıfı hareketini yeniden savaşçı partilere kavuşturmak zorunluluğu ortaya çıkmıştı. İşte Lenin, böylesi koşullarda mücadeleye cevap verebilecek yeni tip proletarya partisinin ideolojik ve örgütsel temellerini attı. Bu anlamda Lenin'in oluşturduğu ve yönlendirdiği Bolşevik Partisi, yeni tip partinin ilk ve en önemli örneğini oluşturuyor. Bolşevik Partisinin ortaya çıkması ve Büyük Ekim Devrimini gerçekleştirmesi, çağımız dünya tarihinin en önemli olayı ve eski sosyal demokrat partilerden yeni tip proletarya partisine doğru radikal bir dönüşümle niteliksel

bir sıçrama sağladı.

Lenin, devrim mücadelesini başarıyla sürdürebilmek için işçi sınıfının iyi örgütlenmiş bir öncü müfrezesi olacak bir partinin yaratılması gereği üzerinde önemle durdu. Çünkü sadece ortak bir amaç etrafında bir araya gelmiş, sıkı örgütlü merkezi bir parti, proletaryanın mücadelesine öncülük edebilir ve burjuvaziye karşı mücadeleyi sonuna kadar sürdürebilirdi. Bu nedenle Lenin, katı ve bilinçli bir disiplini, ideolojik ve örgütsel birliğin yaşamsal bir etkeni ve onun savaşçılığının zorunlu bir koşulu sayıyordu.

Lenin'in titizlikle üzerinde durduğu örgütsel ilkelerin temeli, RSDİP'in 1903'deki II. kongresinde atıldı. Bu Kongre, yeni bir parti programı vetüdüğü onaylayarak, program ve taktik sorunları üzerinde ilkesel birlik sağladı ve resmi bir tüzükle bütün grupları bir araya getirip içinde eritecek birleşik merkezi bir partiyi oluşturmayı başardı. Aynı zamanda RSDİP II. Kongresinde Lenin, Rusya'da o dönemin Batı Avrupa reformist partilerinden tümüyle farklı olan yeni tipte bir partinin kurulması için büyük çabaların başarılı sonucunu da büyük ölçüde aldı.

Böylelikle Lenin, tüm dünya işçi hareketinin kazandığı deneyimin bilimsel bir analizi ve yaratıcı marksizmin sağlam temeli üzerinde devrimci bir proletarya partisini kurmuş, yeni tip partinin teorik, politik ve örgütsel ilkelerini ortaya koymuş ve bunları yeni tarihi koşullara uygun olarak sürekli bir biçimde geliştirmiş ve zenginleştirmiştir. Bolşevik partisinin kuruluşu ve güçlendirilmesi Lenin'in Rusya ve uluslararası işçi hareketine en büyük hizmeti, tüm dünya emekçilerine en büyük devrimci mirasıdır.

Çağımızda ulusal kurtuluş savaşını veren halklar da leninizm bayrağını yükselterek

Nikaragua Gelişip Güçleniyor

1979'da kanlı somoza diktatörlüğünü devirip, iktidara gelen FSLN, Daniel Ortega önderliğinde ülkede toplumsal kurtuluşu sağlama yolunda, başta açlığa, fuhuşa, cehalete karşı savaşırken, bir yandan da ABD emperyalizmine ve onun uzantısı olan Kontra karşı-devrimcilerine karşı amansız bir mücadele yürütüyor.

Devrimci iktidarın Somoza diktatörlüğünden aldığı mirasın bilançosu kısaca şöyleydi: Ülke nüfusunun yarısından fazlası temel besin ihtiyacını alamamakta, 9 yaşından küçük çocukların % 20'si gıda yetmezliğinden ölmekteydi. Fuhuş adeta başta gelen ticaret işlerinden biri halini almıştı. Geniş ve verimli topraklara sahip Nikaragua halkı sefalet içinde kıvranıyordu.

Sandinistler işe, okuma-yazma seferberliği, kooperatifleşme ve değişik alanlardaki reformlarla başladılar. Kısa sürede açlığa ve fuhuşa son verildi. Tarıma önem veren iktidar, toprak reformuyla Nikaragua köylüsünü layık olduğu toprağa kavuşturdu. 1979 öncesi, tarıma elverişli toprakların %40'ı özel mülkiyetin elinde idi. 1984 yılında bu oran %12'ye düştü. Somoza ailesinin elindeki geniş topraklar kamulaştırıldı. Büyük devlet çiftlikleri ve tarım kooperatifleri kuruldu. "toprağın çalışana ait olacağı" ilkesi büyük bir başarıyla uygulandı.

Ülke içinde tüm alanlarda yeniden örgütlenmeye gidildi. Bugün ülkede tüm meslek dallarında örgütlenmeler mevcuttur. Bunlardan birisi de 1980'de kurulan UNAG (tarım ve hayvancılar birliği) dir. 80 bini aşkın üyesiyle Tarım Bakanlığında söz ve karar sahibi bir örgüttür. UNAG özellikle kırsal alanlarda, tarım ve hayvancılıkla uğraşan tüm köylülerin sosyal ve eğitim sorunlarıyla da ilgilenmektedir. Diğer mesleki kuruluşlar da UNAG örneğinde olduğu gibi kendi alanlarında söz ve karar sahibidirler. Ve sorunların çözümünde belirli sorumlulukla-

rı var.

Nikaragua devrimci iktidar, ülkenin içinde bulunduğu sorunların çözümünde oldukça bilinçli ve devrimci bir tutum takınmaktadır. Sorunların çözümünde ilk olarak halkına güvenmekte ve bu yönde örgütlemelere girerek halkını seferber edebilmektedir. Ülkenin temel besin gıdalarının üretimi sorununda halkına şu şiarla gitmekte: Ülke temel besin ihtiyacını kendi üretimiyle karşılamalı ve ürünlerin kalitesini gün geçtikçe daha bir arttırmalıdır.

Devrimin ilk yıllarında maaşlar yükseltildi. fiat kontrolleri sıklaştırıldı. Bu durum halkın tüketim gücünü artırırken, tüketim mallarındaki istem de arttı. Şu anda halkın bu istemi tam olarak karşılanmamaktadır. Ama bu doğrultudaki çabalar aralıksız sürdürülmektedir. Eğitim alanında da özellikle kırsal bölgelerde okuma-yazma sorunu tam olarak çözülmüş değildir. Bunun nedeni, başta Kontra-karşıdevrimci saldırganların köylerde, üretim merkezlerine, okullara vb. kuruluşlara karşı bozguncu saldırılar yapmasıdır. Kontralar CIA'dan aldıkları talimatlarla özellikle halka hizmet götüren kuruluşlara saldırarak yağma politikasını güdüyorlar. Bu da devrimci iktidarın kırsal alanlardaki hizmetlerini zorlaştırıyor. Buna rağmen, devrimci iktidar 1981'de yaptığı kırsal alanlara yönelik program ve projelerinde, başta sosyalist ülkeler olmak üzere, diğer dünya demokratik kuruluşlarının yardımlarıyla büyük başarılar sağlamıştır. Bugün Nikaragua'da temel besin maddelerinin üretimi garantiştirilmiştir. Temel besin ihtiyacını artık kendisi karşılamaktadır.

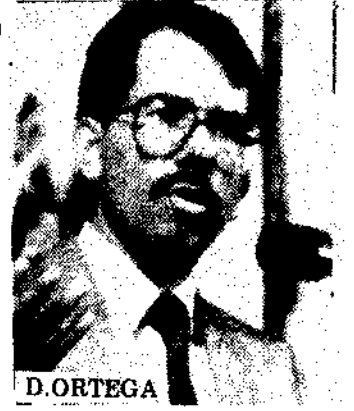
Nikaragua'nın tarım alanındaki gelişmesine (diğer alanlarda olduğu gibi) Sovyetler Birliğinin büyük katkıları olmuştur. Yeni ve modern tarım makinaları ve kendi uzmanlarıyla birzate üretime yardımcı olmaktadır. Nikaragua'nın bualandaki başarıları diğer

ülkelerde de ilgi ile izlenir olmuştur. BM'in Latin Amerika ülkelerindeki tarım sorunlarıyla ilgili birlik organı CEPAL, bu başarıyı defalarca örnek olarak göstermiştir.

Bugün Nikaragua devrimci iktidarının gerikalmışlığı ve Somoza haydutları Kontralara karşı başarılı bir savaşım verdiği ve halkın tam desteğini kazanan demokratik bir iktidar olduğu gerçeği tüm dünya kamuoyu tarafından onaylanmaktadır.

Bunu, eski CIA şeflerinden Philip C. Roettinge bile şu sözlerle dile getiriyor: "Nikaragua iktidar, ülkede çoğunluğun desteğine sahip, demokratik işleyişe sahip bir iktidardır", "ABD, 30 yıl önce Guatamala örneğinde yaptığı hataları şimdi Nikaragua'da tekrarlıyor." diyor ve ABD'nin Nikaraguaya karşı giriştiği kampanyaları "yalanlar kampanyası" olarak adlandırıyor.

Tüm dünya kamuoyunun da bildiği gibi, ABD baştanberi Kontra haydutlarını yönetiyor ve finanse ediyor. ABD Vietnam dönemindeki uzman danışmanlarla Kontralari Honduras, EL-Salvador ve Kostarika'da eğiterek silahlandırıyor. Reagan son olarak devlet bütçesinden 100 milyon dolarlık bir yardım önerisini Kongreye sundu. Ancak dünya kamuoyunun ve Amerika halkının sert tepkilerine yol açan bu öneri onaylanmadı. ABD kongresi bu öneriyi red edince emperyalizmin yeni kanalları devreye girdi. Bugün ABD bu yardımları değişik kurum ve kuruluşlar aracılığıyla sürdürmektedir. Bu örgütlerin başında, 1967'de Tayvan'da, ABD, Güney Kore, Tayvan ve İsrail'den gelen anti-komünist örgüt şefleri ve özel ticaret adamlarının katılımıyla yapılan bir konferans sonucu kurulan Dünya Anti-Komünistler Birliği (World Anti-Communist League) WACL adındaki örgüt gelmektedir. Bunun liderliğini ABD'nin emekli generali John K. Singlaub yapmaktadır. Ve bu örgüt bugüne kadar

D. ORTEGA

yaklaşık 100 ülkenin faşist grup ve partilerini üye olarak kabul etmiştir.

Singlaub'a göre WACL Kontralara bu yıl 30 milyon Dolar toplamıştır. İsrail FKÖ'den ele geçirdiği tüm silahları Kontralara göndereceğini beyan etmiştir.

WACL'ın çalışmalarını sadece Nikaragua ile sınırlı kalmıyor. 1985'in Eylül ayında Dalas'ta yapılan yıllık konferansında bu örgüt, Afganistan, Mozambik, Güneydoğu Asya ve Latin Amerika'daki karşı-devrim hareketleri için yardım kampanyası açma kararını almıştır.

Tüm bunların yanı sıra ABD'nin Nikaragua'ya açık saldırıları da devam ediyor. Geçen ay içinde Kontralara silah taşıyan ABD'nin C-123 tipi bir uçağı Sandinistler tarafından düşürülerek CIA'nin Eugere Hasaenus adlı bir elemanı esir alındı. Ve ABD televizyonu ile yaptığı röportajda CIA tarafından görevlendirildiğini, Kontralara silah taşıdığını itiraf etti. Bunun üzerine te-laşa düşen ABD kontralarna saldırı emrini verdi. Ekim ayı sonlarında 70'e yakın Nikaragua köylüsünü esir alan Kontralalar bu rehineyi kurtarmak için Nikaragua yönetimiyle pazarlığa oturmak istiyor.

Tüm bu olup bitenlere rağmen, ABD'nin açık desteğini alan Kontralaların başarı elde edebilmelerine dair ne Nikaragua askeri liderleri ve ne de dış gözlemciler bir ihtimal dahi vermiyorlar.

Nikaragua Devrimci yönetimi, toplumsal kurtuluş yolunda emin adımlarla, ABD'nin burnu dibinde, gelişip güçleniyor.

Zafer, savaşan işçi sınıfı ve yoksul halkın olacaktır.

SEYİD RIZA Ū SERHILDANA DĒRSİM.....

Jı R.16'an dom dıke

Dı serhıldanēn şerēn rızgariya Kurdistanē de, serhilda Dērsimē ciyeki giring distine. Bē guman divē lı ser vē meselē lēkolineke fireh ū kūr çēbibe. Lē, dı vē nivisara kurt de amaç ne ev e. Sedemē nivisandına vē nivisarē ev e, ku jı bo biranina salvegera bıdardekarına serokē serhıldana Dērsimē S. Rıza ū bı kurtahi lı ser jıyana wi aghadari pēşkēşi xwendevanan kirne.

Pēwist e, ku mirov bide xuyakırın ku Dērsim, hetani sala 1938 an çet tucari ne ketubū bındestē Hukumeta Romē ū Osmanıyan. Gelē Dērsimē, bı mērxasi serxwebūna xwe domand ū hember ērişēn Osmanıyan ū Kemalistan xwe parast. Piştı çırkırına 1938 an, dı jıyana gelē Dērsimē de qonaxēki nū destpēkr ū cara yekem bū, ku Dērsim diket bın dagirtına Hukumeta M. Kemal Atatırk.

Programa çırkırına gelē Dērsimē, dı 1936 an de, dema meclusa Tırkiyē vebū, dı nıtiqa M. Kemal de baş hat zelal hat diyarkırın. M. Kemal dı nıtiqa xwe de weha dibēje: " Jı karē me yēn hundırın merhela heri giring ku heye, ew jı mesela Dērsimē ye. Ev birina ku lı hundır heye, ev kula xırab, divē bı çı bıhayı bıbe mal bıla bıbe, jı kokē ve divē bēt jēkırın ū bēt paqjıkırın, dı vē babetē de jı bo stendına bıyarēn acil divē jı hukumetē re berrısiyariyēn tamam ū fireh bēt dayın."

Lı ser nıtiqa M. Kemal, dı meclusa Tırkiyē de lı ser doza Dērsimē bıyar hat stendın ū çanūneke nū cēbū Lı gor vē çanūnē herēmēn Dērsimē, Xarpētē ū Cebexçūrē (Bingolē) kırın muntıqa mufetaşıya umumiya sēyemin ū General Abdullah Alpdoğan jı bū serokē vē muntıqē. A. Alpdoğan van 3 berrısiyarēn giring gurt ser xwe: 1- Mufetaşē umuniya sēyemin, 2- qumandariya gıştıya Dērsimē, 3- Waliyē Dērsimē.

Piştı ku hukumeta Tırk kar ū barēn xwe xılsakır, A. Alp-

doğan hat Xarpētē (Elazizē) ū dest bı avakırına teşkilata askeri ū siyasi kır. A. Alpdoğan, dıgal hevalēn xwe ve jı aliyeki ve haziriya karubarēn ērişē domand, jı aliki ve jı xebatēn xwe yēn siyasi meşandın ū bı hınek eşirēn heremē ve tēkılıyan danın da ku bıkarıbın jı berberiya (zıdiyetiya) nav eşirēn Dērsimē fēde bastının ū hınek eşiran bıgırın ba xwe, tıfaça Kurdēn Dērsimē xırav bıkan, wan çels bıkın ū dı pēkanına programa xwe de serfiraz bıbin ū bigihijın amaca xwe.

Kumandan A. Alpdoğan lı herēma Dērsimē, Xarpētē ū Cebexçūrē hukma askeri ilan kır, tedbirēn nū stend, jı gel teslimkırına çekan xwest. Jı aliki ve, jı bo xapandına gel hınek vadan da jı aliyē dın ve jı tehdidēn mezin belav kır da ku gel jı tırta xwe daxwazēn hukumetē bı ci bine. Ev propaganda wan lı ser hınek eşiran tesira negativ kır ū berberiya ku jı berē ve dı na v eşiran de hebū pırtır kūr ū fireh kır ū pēştı bir. Lı hember van daxwazan, hınek eşiran bē terefiya xwe eşkera kırın, hınekan jı dıgal hukumetē ci stendın ū herweha dı nav eşirēn Dērsimē de yekitiyeke xurt pēk nehat. Jı bo piştıgiri ū yekitiya eşiran Seyid Rıza ū Eli Şēr gelek xebitin lē bıxabın dı vi wari de serfiraz nebūn. Encax eşirēn ku jı hev re dost bın dı nav xwe de tıfaça çēkırın. Ev dū benditiya ku dı nav eşiran de hebū, bū sedemē çelsketin ū tēkçūna serhıldanē.

Lı ser rewşa eşiran em dıkarın navēn van eşiran bıdın xuyakırın: Eşirēn Hozatē teslimēn hukumetē bın ū dıgal wan cih stendın. Eşirēn Ovacıkē, Koçan, Şemikan, Mazgurt, Pilemūr ū Nazmiyē bē terefiya xwe nişandan. Eşirēn Abasana jorin, Ferhedan, Kerebelıyan, Bextiyar, Yusufan, Demnan, Heyderan ū ne bı tevayı eşira Kalan dı nav xwe de itifak çēkırın ū lı hember ērişan şerē serhıl-

nē domandın.

Dı zıvıstana 1936 an de ordiya Tırk haziriya xwe teva kır, lē jı b er ku zıvıstan bū bıkarıbū dest bı ērişē bıke. U bı bahara 1937 an re lı çar aliyē Dērsimē bı balafirēn şerē dest bı bombe baranē kırın. Dı merhela yekemin de ordiyēn Tırk jı neçari paşve dıksın. Lē hukumetē haziriyeke mezin kırıbū ū kolordiyēn Erzurumē-Ercincanē ū karargeha balafirēn Diyarbekrē jı tevayı anin Elazizē. U bı imdada hēzēn xwe yēn dın ve bıre kırın. Hukumetē weha giringiya xwe dabū ser vē dozē ku pēwist dıtın lı herema Anadolē seferberlik elan kırın ū yēn ku bıyına wan 26, 27 ū 28 bın jı gurtın eskeriyē. İsmet İnönı hat herema şer, teftişa şer kır

Wek tēt zanin, S. Rıza serokē serhıldanē yē gıştı bū, E. Şēr jı serokē siyasi bū. Tevayiya Planēn şer E. Şēr didan hunandın. Ew bı xwe miroveki zana, ronakbir ū helbestvan bū. Teverga ser hıldanē, bıyar stendıbū, ku E. Şēr here Derveyi welat ū jı bo piştıgurtı ū alikari stendına navnetewayı bıxebite. Hukumet jı bı rewşa E. Şēr dızanıbū ū demek zūtrin dıxwestın E. Şēr bıkujin. Jı bo pēkanına wē planē, kumandar Şēwket tēkılı bı bırazı S. Rıza çasē mezin Rēber re dani. Wi bırin ba A. Alpdoğan. Gelek sozēn mezin pē re dan. U jı bo ku karibe gelē xwe bıxapine lı heremek lı dij ordiya Tırk şer kır ū poşmaniya xwe jı S. Rıza re şand. Lē S. Rıza disa bı wi ne bawer bū. Bı wan fenēn xwe ve jı bı S. Rıza baweriya hemū eşiran gurt. Rojeke ma bū ku dē E. Şēr jı herema şer derketa ū bıçuya der ve yi welat, Lē Rēber jı wi haydar bū ū ew lgel 11 hevalēn xwe ve çın mēvandariya E. Şēr. Dema ku E. Şēr bı hazırkırına xwarinē ve mijül bū, Rēber çeka xwe kışand ū bera E. Şēr da. Jına E. Şēr jı dest avēt çekē xwe ū bera Rēber ū hevalē wi da. Lē hezar muxabın gule rastē Rēberē xayın nehat ū rastē hevalē

wi Efendi hat. Lē ser vē rewşa ha Rēber guleke dın bera jına E. Şēr da ū wē jı şehit kır. Rēberē xayın jı ber ku xwe bıke çavē hukumeta Tırk ū jı hukumetē diyariya xwe bıgre, serē E. Şēr ū jına wi jēkır ū bı xwe re bı Elezizē.

Piştı bı dardakırına S. Rıza hukumeta Tırk diyariya (hedıya) Rēber da ū wi ū kurē wi bırin herema Teştak ū bı gulēn tıfıngan wan kırın serad ū çüne bigundē wi, gund wēran kırın ū malbata wi jı sergunē Anadolē kırın.

Ordiya Tırk bı hovitiyeke nediti lı Dērsimē çırkırınēk pēkani. Dērsimē şewıtandın, wēran kırın. Bı deh hezaran zarok ū zēç, kal ū pır ū jin ū keç kuştın. Ordiya xwinrēj ū barbar, bı hezaran zarok ū jin benzın kırın ū wan şewıtandın.

Ordiya Tırk, jı aliyeki ve hovitiya xwe didomand, jı aliyē dın ve jı, bı dek ū dolavan tēkılı bı serokēn eşiran ve dımeşandın. Bı vē armançē bı alikariya waliyē Erzincanē ve tēkılı bı S. Rıza re hat danin. Waliyē Erzincanē, got ku hukumet dıxwaze daxwazēn Dērsimē guhdari bıke ū jı wan re lı çareserkırınē bıgere. Lı ser vē soz ū bıyara wali, S. Rıza bı heyeta xwe ve çü Erzincanē. Hukumeta vırker dest da ser heyeta S. Rıza ū wan 5 ē İlonē 1937 an de gurt ū bırin Elezizē ū wan lı wir bı darde kırın. Lē gelē Dērsimē çekē xwe dani ū bı mērxasi şer domand

Bı destpēka bıhara 1938 an de ordiya Tırk, bı tank, top ū balafirēn xwe ve ērişē ser Dērsimē kır. U herweha gelçırkırına ku dı nivı de mabū tamam kır. Gelē Dērsimē bı mērxasi dı berxweda bı. Teslimiyetē ū bē şerefiyē çebül nekir. İro jı ordiya Tırk lı Dērsimē ū lı tevayiya Kurdistanē zılm ū zordariya xwe didomine. Lē dawıya zılm ū zorē nin e. Serketin ū serfirazi ya neteweyē Kurd e. Ordiya işgalkar dē dūr nēzik jı Kurdistanē bēt avētın ū ma-laştın.

serhişk çawa sernerm bû

Ajotoxê trêne di derbarê rawestokê (stastonê) de agahdariya da rēwiyān. Bî agahdariya ajotox re, her du ji ci hêz dan xwe û ber bî deriyê trêne ve meşiyān. Lî ba derî, lî piyan bî stûna navê girtin û benda velorna derî man. Trêna Stockholmê ya bîn erdê dî rawestoka navendi de rawesta. Trêne bî careke de deriyên xwe vekir û zîkê xwe vala kir. Herdu rēwiyên me jî, jî zîkê trêne derketin û rast meşiyān. Lî pêş wan pêlkên (derencên) otomatîk hebûn. Herdu lî dû hev bî lez meşiyān ser pêlikan. Lî ser pêlikan xwe dan alî rastê û rawestan. Lê pêlik dî bîn wan de xweş xweş dikuşiyān.

Yek jî wan kincên çik spi lî xwe kirî bû. Dî bîn ronahiya lemban de wek kevoka aştiyê spi dîkir. Qirewata wi ya deq deq dî stû de lî ba dîket. Berçavika wi dîçûrsî. Diçe tuqa wi bû dîkeniya. Kêf û şahî jê dibariya. Jî kêf û şahiyê xwe jî bir kiribû. Nizami bû ku lî ku derê ye. Jî nişka ve ngê wi ket nav terka pêlikê. Devûrû çû erdê. Hevalê wi jî lê leqti û bî ser de ket. Lî derê pêlikê ketin ser las tîka reş. Dî dawiya pêlikan de lastikên reş hebûn. Bî axin û ofên destên hev girtin û rabûn piyan. Eşya û paketên ku dî destên wan de bûn, tev lî erdê belav û welav bûn. Baqên kulîlkên sor û spi jî nav kaxizên pêçayî bazdan der... Brindar bûn... Xwina sor jî wan dîçûn... Yê n sor hin jî sor bûn û yê n spi gewr û çûnî bûn! Kevoka aştiyê, tûk kir erdê, kulîlkên xwe yê n jindar û brindar berhev kir. Kincên xwe yê n spi weşand. Dîxwestin çûş û tozên wan bigre. Paqjî bike. Ax, lê hezar mîxabin lastikên pêlikan, kincên wi lewitandibûn... Jê ne dîçûn û hin jî dîhatin lewitandin. hevalê wi jî, çentê xwe jî erdê rakir, gîrşand û avêt milê xwe. U bî rê ketin çûn.

Moralê kinclewiti gelek şikestiya bû. Enî çiqiri, lêv şindilî û dirêj bû û mûrê wi bû mûrê helawçiyān. Wext ket bira wi û jî nişka re lî qedhejmara (saeta) xwe mēze kir:

— Heywaxxx! wext çû, ez gelek dereng mam.

Pê re lezand û gavên fureh avêt. Vegerî ya gazi hevalê xwe kir:

— Bimeşe an ez dîçûm.

Jî tunêla bîn erdê derketin der. Dî deriyê milê rastê de zivirîn û derketin çarşiyê. Kinclewiti carek dî lî kincên xwe nihîri. Destê xwe lê xîst û bû niçe-niça

wî. Carek lî xwe û careke dî lî hevalê xwe... Hevalê wi xwe ranegirt:

A Destê xwe ne de pê, hin jî geni dibe. Ka bînêre delinga te ya dî hin jî berbat buye. Bimeş, em bî lez biçin; otobus lî hember e dê biçe. Heger em wê burevînin divê em qedhejmarek lî vir ra westin. De heydê zû, zû...

Bî rêketin û qederek meşiyān û gehiştin ba lembeyên trafikê ku derbasi alî dî nî bî bîn. Jî bo alî wan lembe sor pêket. Rawestan. Cade û kolan xur û xalî bûn. Kes tune bû. Qet deng û qeretûnên otomobîlan jî ne bûn... Bî tenê lembeyên trafikê yê n sor, zer û kesk pêdiketin û vedimuran. Jî nişka ve dî kolana hember de otobusek derket û vure vureke tûj, bê dengî û tenahiyê jî navê rakir. Otobuse dema fetil da xwe herdu lembên wi da ser berçavikên kevoka aştiyê ya lewtî. Pê re otobus çû lî hember wan rawesta û çend xort û keçên swêdî yê n porjûjî û yê n çûnîne jê derketin der. Wek caniyên teturxan dev lî hev dîkirin û bî hîq û fiqê lî hev sıwar dibûn... Herdu heval lî ba lembe trafik rawestan û çavekî lî lembê û bî çavê dî lî wan temaşe kirin. Bisteki weha man û paşê yê kincê reş dît ku lembe kesk pênaqeve, xwe ranegirt û meşiya aliyê dî n. Lê kevoka aştiyê wek mamê Mus lî ciyê xwe ma. Yê dî n qasî çend deçiqan lî aliyê dî n benda wi ma; lê ne kevoka spi jî ci dileqe û ne jî lembe kesk. Hevalê wi bî awekî tîrş û tûre bî ser re çiriya:

— De were lo! Ne in û ne jî cin, kes tune. Çî wek dînan benda lembeyên bê xwedî rawestayî!

Kinc spi, na kinc lewtî xwe lî ba lembê rep kiribû. Xwe tev nedîda. Hevalê wi çend caran jê re destê xwe lî ba xîst, wi, jê re serê dî mana "na" de serê xwe dileqand. Qet xema wi ne bû lê dijyar bûn, ku hevalê wi gelek aciz bûbû. U destê xwe jê re weşand û pê re bî dengêkî bilind:

— were keko, were, were! Waxxxx gîdî mala minê!!

Dît ku naye; ev car bî hêrs ket. Bî hişki lîngê xwe lî erdê xîst û heta ku jê hat destên xwe bir ber devê xwe û gazi wî kir:

— Lo lo mal xrawo, tu lî wir çola xwedê benda çî rawestiyayî? Lembe xîrabene. Wele heta beyanî jî tu rawestî dê ya kesk pêneqeve!

Bawer kir ku naye, kenîya û ber pê çû.

— Tu nayî, ez dîçûm. Jî xwe rîya mî n û te ne yek e. Hêviya mî n ev e, ku tu îşev bibî polisê trafikê. De bî xatîrê te!...

Paş ve zivîrî û da lîngan. Kevoka şehreza û aştiyê baş bawer kir, ku dî lemban de erze hene, ev car xwe taje kir û derbas bû. Yek lî pêş û yê dî n jî lî paş bî lez û bez dî qeraxê rê de dimeşiyān. Yê dawî deng lî yê pêşî kir:

A ka piçek hêdî here, ma tu jî mî n qeheri birê mî n! Ka bînêr ez jî te re çî dibêjm.

Bî loq-loqê gehiş hevalê xwe. Pê re bîşîrî:

— Birê mî n divê mîrov lî qanûn û lî rêbazan baş diqet bike. An nabe. Bî ser hişki mîrov nagîje ciyekî. Tu dibî nî swêdî çiqas jî qanûn û rêbazên xwe re diqet dîkin. Yê me ne weha ne. Lî welat jî em dij her tîştî bûn. Em dibî nî nî ku swêdî çiqas jî rojname, televizyon û radyoyên xwe bawer dîkin. Heta ku dor bê ser qanûn û rêbazan jî xwe êvar e. Bî rasti mî n xwe lî vê derê nas kir. Jî xwe jîyan jî ev e.

— Na lo bî rasti me xwe dî demeke pîr kî n de wenda kir. Em jî swêdîyan bêtîr bûn swêdî. Xwezi bes trafik bûya! Pîrş ne ev e.

Kinc spi pozê xwe kîşand û bersîva wî da:

— Çawa heger dî quncîkek de polîsek derbîketa me çî dîkar? Ma qey tu nizani hema lî her derî hazîr in.

Destê xwe bî berîka xwe, jî paketa Gula Blend cîxareke derxist û kir nav lîvên xwe. Pê re paketa xwe girt û berda berîka xwe. Jî berîka xwe ya dî n hes-tê xwe derxist û cîxara xwe pêxist. Dema ew bî cîxara xwe ve mijûl bû hevalê wi çend gav pêşve çû. Bî lez gehişte wî. Gulpeke kafîrkani lî cîxara xwe xîst û dîyê dî bîvîlên xwe de berda. Çend mitro lî pêş wan, lî devî dergehekî çavên wî bî kesekî qrase ket û kincên wî yê n fermî lî ber ronahiyê çûrsin. Jî ber ku dîtîna xwe bî hevalê xwe bîde pejrandî n fersend ev fersend bu, bî hişki destê xwe da ser gîrmîlê hevalê xwe û:

— Tu jî xwe re dibî nî, ka balê xwe bîde pê; ne wek mî n e! Wek şeytan çawa lî wê derê rawestaye.

KERKÜK'E SARKMA ÖZLEMİ...

Baştarafı Sayfa 1'de

"Hatta kurulacak cumhuriyet, otonom bölge veyahut muhtar idareyi ABD ve SSCB de Türkiye ile birlikte garantör devlet olarak garanti edebilir. Tebirmî yok, teklif mi yok? .. En acı yokluk insiyatif yokluğudur... Kıbrıs'ta da neticeye varılmayıp, insiyatif yokluğundan, mecburen çıkarma yapıldığındandır..." (Tercüman, 19 Ekim 1986)

Diğer yandan, politika kulislerinde zayıf bir ihtimal de olsa, İran'ın, Saddam rejimini yıkması ve yerine alternatif üretmemesi halinde, E.Göze'nin önerdiği "çözüm" biçimlerine de yeşil ışık yakabileceğinden söz ediliyor. Nokta ise, "Türkiye ile İran bölgesinin geleceğine ilişkin çok gizli görüşmeleri sürdürüyorlar" diyor. (Nokta. Der. s.43) Ve daha neler, neler...

Ancak, bu ve benzeri "senaryolar", Kerkük'e sarkma özlemi içinde bulunan Türk devletinin, aynı zamanda "çok bilinmeyenli bir denklem"le karşı karşıya olduğunu ve ne yapacağını bilemediğini de gösteriyor. Nitekim

Çand û pişe

Hevalê wi qet guh neda pê. U lê mêze ji nekir. Wi pîrsa xwe nûcar kir. Evcar hevalê wi, bî aweki tal lê mêze kr û bersîva wi da:

— Çi ye?

— Ka tu li hember çî dibîni?

— Çî heye? Ez tîşteki nabînim.

— Ew yê qîrase ne polis e ku xwe li ba derî mit kirîye?

Hevalê wi, li vi alî mêzekir, li wi alî mêze kir, polis nedit. Dîda li der dora xwe baş mêzekir, polis tune bû. Çî bibîne baş e? li ba dergeha bîraxaneyek, bî kancên dergehvanîyê dergehvanek dit. Dergehvan ji xwe re cîxara xwe dikîşand. Bî dîtina dergehvanre bî awîreke tûj û tal di ser hevalê xwe yê şehreza re vegîriya û serê xwe hejand û lezand. berê xwe da kolana dîn, xatîr jê nexwest, bî lez firzand û çû...

Belê, wi hişt û çû. Li milê rastê vegîriya û li kolana dirêj kar bû û rê kudand. Rê dirêj bû. Lê ew kûr di

E. Göze, bunu, "insiyatif yokluğu" biçiminde ifade ediyor. Oysa şarlatanlıkta ön sıraları kimselere kaptırmayan Türkiye yalnızca "insiyatif yokluğu" içinde değil, özellikle bölge sorunlarının kazandığı boyutlar karşısında açık bir politik çözümsüzlük ve acz içindedir. Çünkü, ABD ve NATO'cu emperyalistler, Türkiye'nin yükümlülüklerini yerine getirmesini, Irak'ın aleyhine gelişen İran-Irak savaşında artık devreye girmesini ve bölgedeki demokratik, Anti-emperyalist ve radikal gelişmelerin önüne dikilmesini, daha doğrusu müdahale etmesini istiyorlar. Hatta İran yönetimi ve bölge ulusal kurtuluş güçleriyle belli bir dayanışma içinde bulunan Suriye'yi de bir bakıma bunun için tehdit ediyorlar. İkincisi, daha önceleri de belirttiğimiz gibi, söz konusu emperyalist-gerici plan, tekeli Türk burjuvazisinin de çıkarları ile çakışıyor. Şimdiye kadar İran-Irak savaşından yararlananlar her iki ülkede birer pazar olarak kullanılan sömürgeci Türk burjuvazisi, dengelerin değişeceği

bu alanda yeni bir "aralık" bulmak ya da en azından Kerkük petrolünde "hak sahibi" olmak istiyor. Üçüncüsü ve en önemlisi, bölgedeki değişimler ve gelişen Kürt ulusal hareketi, Kürdistan sorununa yeni boyutlar kazandırıyor. Bu ise, Türk devletini ciddi bir biçimde tedirgin ediyor, onu kara kara düşündürüyor. Kuşkusuz bu, Kürt ve Kürdistan sorununu kullanarak şovenizmi şahlandıran burjuvazinin, müdahaleci yönelimleri için kitle desteğinin sağlanması bakımından da "elverişli olanaklar" sunuyor. Zaten sorunun yaygın bir şekilde tartışılmasının bir nedeni de budur.

Ama bütün bunlara karşın, "evdeki hesap pazara uymuyor." İşte çözümsüzlüğün ve aczin kaynağı da burada yatıyor. Madalyonun sadece bir yüzüne dikkatleri çekme "Yürekliğini" gösterebilen H. Esat Işık gibileri de, esas olarak bunu ima etmek istiyorlar. Zira Türk devleti, Kerkük'e müdahale ettiği anda, kendisini çok yönlü bir savaşım içinde bulacaktır. Dolayısıyla O, Kerkük'ü işgal edeyim der-

ken, hala sömürge olarak elinde tuttuğu Kürdistanın en büyük parçasını kaybetme sürecini hızlandıracak, Hatay'ı tartışmak zorunda kalacak ve Kıbrıs'taki bugünkü egemenliğini bile koruyamayacaktır.

Kerkük, Kürdistan'ın kopmaz bir parçasıdır. Kürdistan halkı ve onun kurtuluşçu güçleri O'nu Saddam diktatörlüğüne terk etmeyeceği gibi, O'na uzanan yeni yayılmacı elleri de kıracaktır. İkincisi, "Kerkük işgali", sadece Kürt ulusal hareketini değil, bölge ilerici güçlerini, Suriye ve İran yönetimlerini de doğrudan hedefleyen emperyalist gerici saldırı planının bir halkasıdır. Ve sözkonusu güçleri bu konuda atacıkları geri bir adım kendi iktidarları bakımından da sonun başlangıcı olacaktır. Görev, bir bütün olarak Kürdistan'ı, Ortadoğu'daki ilerici, anti-emperyalist ve anti-amerikancı güçleri hedefleyen emperyalist ve gerici saldırılara karşı alternatif bir politika üretmek ve bu politikanın hayata geçirilmesinde kararsızlıklara yer vermemektir.

fıkrîya.. Çend sal paş ve çû.. Welat hat bîra wi. Ew û xwedîyê kancê spi heval bûn, hogîr bûn. ew çax xwedî kancê spi şoreşger bû, hem ji leşkerbû! Wi çav ji şêr ne dukuta. Tûj bû û bobelatê xwedê bû. Agîrê kulê bû! Deqê nav çavê dijîmîn bû...

Bî "êvarbaş" hevaleki re, serê xwe bînd kir û raman û bûyerên ku di serê wi li hev dîxistin tev belav bûn. Rastê hevaleki nû hatî bû. Destên xwe dane hev. Rîzgar!...

HÊVÎYA GEL'Î
OKU
OKUT

Mektup...

nen şöyle diyor: "Bunlar sürekli toplantılar yapıyorlar, hirsürü insanla ilişki kuruyorlar. dikkatli olmak lazım, bunlar bir hafta sürmez içeri düşerler." Bu tür dedikodular, insanları ürktürmek ve yıldır-

mak için de kullanılsa, butür polisiye sözlerin ortalıkta yaygınlaştırılması, bilerek veya bilmeyerek, devrimci örgütlerin aleyhine jurnalcılık görevini görür. Olayın bu yönü çok acıdır.

Sömürgeci burjuvazinin halkımıza yönelttiği saldırılar zaten akıl almaz boyutlardadır. Bu zor koşullarda, en kararlı ve en fedakar kadrolar devrimci mücadeleye daha sıkı sınırlanırken, bir kısmı da süreç içinde örgütlü mücadeleyi bırakma yoluna gitmiştir.

Tüm bu olumsuzluklara rağmen, örgütlü çalışmamızla günbe gün güçleniyoruz. Çünkü doğru ideolojik-politik hattımızla avantajlı durumdayız. Bu avantajı iyi kullanır ve çalışmalarımızda daha fazla fedakarlık edersek ürününü de alırız. Aksi halde, doğru şeyler söylemekten ileri gidemeyiz. Bu bilinç ve inançla her alanda daha fedakarca bir çalışma için ilerli...

Biji Tevgera Sosyalist a Kurdîstane!

E. REZAN—KURDİSTAN

Yeni tip parti...

Lenin'in açtığı yoldan ilerliyerek zafere koşmaktadırlar. Artık yalnız gelişmiş kapitalist ülkelerde değil, az gelişmiş sömürge ve bağımlı ülkelerin ulusal kurtuluş savaşlarının da öncülüğünü büyük ölçüde leninist yeni tip proletarya partileri yapmaktadırlar 1917 Ekim Devrimiyile açılan, kapitalizmden sosyalizme geçiş ve ulusal kurtuluş savaşları çağında, ulusal kurtuluş devrimleri, dünya devrimci sürecinin ayrılmaz bir parçası haline geldi. Bu koşullarda, Marksist—leninist ilkelerin kılavuzluğunda işçi sınıfı partileri diğer emekçi katmanlara önderlik ederek ulusal demokratik devrimden sosyalist toplum kuruculuğuna geçiyorlar.

HÊVÎYA GEL'İN
DAĞITIMINA KATIL

serhişk çawa sernerm bû

Ajotoxê trêne dî derbarê rawestokê (stastonê) de agahdariya da rêwiyên. Bî agahdariya ajotox re, her du ji ci hêz dan xwe û ber bî deriyê trêne ve meşyan. Lî ba derî, lî piyan bî stûna navê girtin û benda velorîna derî man. Trêna Stockholmê ya bin erdê dî rawestoka navendi de rawesta. Trêne bî careke de deriyên xwe vekir û zîkê xwe vala kir. Herdu rêwiyên me jî, jî zîkê trêne derketin û rast meşyan. Lî pêş wan pêlikên (derencên) otomatik hebûn. Herdu lî dû hev bî lez meşyan ser pêlikan. Lî ser pêlikan xwe dan ali rastê û rawestan. Lê pêlik dî bin wan de xweş xweş dikişyan.

Yek jî wan kincên çik spi lî xwe kirin bû. Dî bin ronahiya leman de wek kevoka aştiyê spi dîkir. Qirewata wi ya deq deq dî stû de lî ba dîket. Berçavika wi dîçûnsî. Diçe tiqa wi bû dîkeniya. Kêf û şahî jê dîbariya. Jî kêf û şahiyê xwe jî bir kiribû. Nizani bû ku lî ku derê ye. Jî nişka ve nigê wi ket nav terka pêlikê. Devûrû çû erdê. Hevalê wi jî lê leqti û bî ser de ket. Lî derê pêlikê ketin ser las tîka reş. Dî dawîya pêlikan de lastikên reş hebûn. Bî axin û ofên destên hev girtin û rabûn piyan. Eşya û paketên ku dî destên wan de bûn, tev lî erdê belav û welav bûn. Baqên kulilkên sor û spi jî nav kaxizên pêçayî bazdan der... Brindar bûn... Xwîna sor jî wan dîçûn... Yê sor hin jî sor bûn û yê spi gewr û çûn bûn! Kevoka aştiyê, tûk kir erdê, kulilkên xwe yê jindar û brindar berhev kir. Kincên xwe yê spi weşand. Dîxwestin çûn û tozên wan bigre. Paqj bike. Ax, lê hezar mîxabin lastikên pêlikan, kincên wi lewitandibûn... Jê ne dîçûn û hin jî dîhatin lewitandin. hevalê wi jî, çentê xwe jî erdê rakir, gîrşand û avêt miê xwe. Û bî rê ketin çûn.

Moralê kinclewiti gelek şikestiya bû. Enî çiqerî, lêv şindilî û dirêj bû û mûrê wi bû mûrê helawçiyân. Wext ket bira wi û jî nişka re lî qedhejmara (saeta) xwe mêze kir:

— Heywaxxx! wext çû, ez gelek dereng mam.

Pê re lezand û gavên fireh avêt. Vegerî ya gazi hevalê xwe kir:

— Bimeşe an ez dîçim.

Jî tunêla bin erdê derketin der. Dî deriyê milê rastê de zivirîn û derketin çarşiyê. Kinclewiti carek dî lî kincên xwe nihêrî. Destê xwe lê xist û bû niçe-niça

wî. Carek lî xwe û careke dî lî hevalê xwe... Hevalê wi xwe ranegirt:

A Destê xwe ne de pê, hin jî geni dibe. Ka binêre delinga te ya dî hin jî berbat buye. Bimeş, em bî lez biçin; otobus lî hember e dê biçe. Heger em wê burevînin divê em qedhejmarek lî vir ra westin. De heydê zû, zû...

Bî rê ketin û qederek meşyan û gehiştin ba lembeyên trafikê ku derbasî alî dî bîm. Jî bo alî wan lembe sor pêket. Rawestan. Cade û kolan xir û xalî bûn. Kes tune bû. Qet deng û qeretûnên otomobîlan jî ne bûn... Bî tenê lembeyên trafikê yê sor, zer û kesk pêdiketm û vedimuran. Jî nişka ve dî kolana hember de otobusek derket û vîre vîreke tûj, bê dengî û tenahiye jî navê rakir. Otobuse dema fetil da xwe herdu lembên wi da ser berçavikên kevoka aştiyê ya lewiti. Pê re otobus çû lî hember wan rawesta û çend xort û keçên swêdî yê porjûjî û yê qûnpine jê derketin der. Wek caniyên teturxan dev lî hev dîkirin û bî hiq û fiqê hî hev sîwar dîbûn... Herdu heval lî ba lembe trafik rawestan û çavekî lî lembê û bî çavê dî lî wan temaşe kirin. Bisteki weha man û paşê yê kincê reş dî ku lembe kesk pênaqeve, xwe ranegirt û meşya aliyê dî. Lê kevoka aştiyê wek mamê Mus lî ciyê xwe ma. Yê dî qasî çend deqîçan lî aliyê dî benda wi ma; lê ne kevoka spi jî ci dileqe û ne jî lembe kesk. Hevalê wi bî awekî tîrş û tûre bî ser re qirîya:

— De were lo! Ne in û ne jî cin, kes tune. Çî wek dinan benda lembeyên bê xwedî rawestayî!

Kinc spi, na kinc lewiti xwe lî ba lembê rep kiribû. Xwe tev nedida. Hevalê wi çend caran jê re destê xwe lî ba xist, wi, jê re serê dî mana "na" de serê xwe dileqand. Qet xema wi ne bû lê dîyar bûn, ku hevalê wi gelek aciz bûbû. Û destê xwe jê re weşand û pê re bî dengê bîhd:

— were keko, were, were! Waxxxx gidi mala minê!!

Dî ku naye; ev car bî hêrs ket. Bî hişkî lingê xwe lî erdê xist û heta ku jê hat destên xwe bir ber devê xwe û gazi wî kir:

— Lo lo mal xrawo, tu lî wir çola xwedê benda çî rawestiyayî? Lembe xirabene. Wele heta beyanî jî tu rawestî dê ya kesk pênaqeve!

Bawer kir ku naye, kenîya û ber pê çû.

— Tu nayî, ez dîçim. Jî xwe rîya mîn û te ne yek e. Hêviya mîn ev e, ku tu işev bibî polisê trafikê. De bî xaturê te!...

Paş ve zivirî û da lîngan. Kevoka şehreza û aştiyê baş bawer kir, ku dî leman de erze hene, ev car xwe tîje kir û derbas bû. Yek lî pêş û yê dî jî lî paş bî lez û bez dî qeraxê rê de dimeşyan. Yê dawî deng lî yê pêşî kir:

A ka piçek hêdi here, ma tu jî mîn qeheri birê mîn! Ka binêr ez jî te re çî dibêjim.

Bî loq-loqe gehiş hevalê xwe. Pê re bîşirî:

— Birê mîn divê mirov lî qanûn û lî rêbazan baş diqet bike. An nabe. Bî ser hişkî mirov nagîje ciyekî. Tu dibîni swêdî çiqas jî qanûn û rêbazên xwe re diqet dîkin. Yê me ne weha ne. Lî welat jî em dî her tîştî bûn. Em dîbinim ku swêdî çiqas jî rojname, televizyon û radyoyên xwe bawer dîkin. Heta ku dor bê ser qanûn û rêbazan jî xwe êvar e. Bî rasti mîn xwe lî vê derê nas kir. Jî xwe jîyan jî ev e.

— Na lo bî rasti me xwe dî demeke pîr kin de wenda kir. Em jî swêdîyan bêtir bûn swêdî. Xwezi bes trafik bûya! Pîrs, ne ev e.

Kinc spi pozê xwe kişand û bersiva wi da:

— Çawa heger dî quncîkek de polisek derbiketa me çî dîkar? Ma qey tu nizani hema lî her derî hazîr in.

Destê xwe bir berika xwe, jî paketa Gula Blend cîxareke derxist û kir nav lîvên xwe. Pê re paketa xwe girt û berda berika xwe. Jî berika xwe ya dî hes-tê xwe derxist û cîxara xwe pêxist. Dema ew bî cîxara xwe ve mijûl bû hevalê wi çend gav pêşve çû. Bî lez gehişte wî. Gulpeke kafîrkani lî cîxara xwe xist û dîyê dî bêvilên xwe de berda. Çend mitro lî pêş wan, lî devî dergehekî çavên wî bî kesekî qirase ket û kincên wî yê fermî lî ber ronaliyê çûnsin. Jî ber ku ditina xwe bî hevalê xwe bîde pejrandî fersend ev fersend bu, bî hişkî destê xwe da ser gîrnîlê hevalê xwe û:

— Tu jî xwe re dibîni, ka balê xwe bîde pê; ne wek mîn e! Wek şeytan çawa lî wê derê rawestaye.

KERKÜK'E SARKMA ÖZLEMİ...

Baştarafı Sayfa 1'de

"Hatta kurulacak cumhuriyet, otonom bölge veyahut muhtar idareyi ABD ve SSCB de Türkiye ile birlikte garantör devlet olarak garanti edebilir. Tedbirmi yok, teklif mi yok? .. En acı yokluk insiyatif yokluğudur... Kıbrıs'ta da neticeye varılmayıp, insiyatif yokluğundan, mecburen çıkarma yapıldığındandır..." (Tercüman, 19 Ekim 1986)

Diğer yandan, politika kulislerinde zayıf bir ihtimal de olsa, İran'ın, Saddam rejimini yıkması ve yerine alternatif üretmemesi halinde, E.Göze'nin önerdiği "çözüm" biçimlerine de yeşil ışık yakabileceğinden söz ediliyor. Nokta ise, "Türkiye ile İran bölgesinin geleceğine ilişkin çok gizli görüşmeleri sürdürüyorlar" diyor. (Nokta. Der. s.43)

Ve daha neler, neler...

Ancak, bu ve benzeri "senaryolar", Kerkük'e sarkma özlemi içinde bulunan Türk devletin, aynı zamanda "çok bilinmeyenli bir denklem"le karşı karşıya olduğunu ve ne yapacağını bilemediğini de gösteriyor. Nitekim

E. Göze, bunu, "insiyatif yokluğu" biçiminde ifade ediyor. Oysa şarlatanlıkta ön sıraları kimselere kaptırmayan Türkiye yalnızca "insiyatif yokluğu" içinde değil, özellikle bölge sorunlarının kazandığı boyutlar karşısında açık bir politik çözümsüzlük ve acz içindedir. Çünkü, ABD ve NATO'cu emperyalistler, Türkiyenin yükümlülüklerini yerine getirmesini, Irak'ın aleyhine gelişen İran-İrak savaşında artık devreye girmesini ve bölgedeki demokratik, Anti-emperyalist ve radikal gelişmelerin önüne dikilmesini, daha doğrusu müdahale etmesini istiyorlar. Hatta İran yönetimi ve bölge ulusal kurtuluş güçleriyle belli bir dayanışma içinde bulunan Suriye'yi de bir bakıma bunun için tehdit ediyorlar. İkincisi, daha önceleri de belirttiğimiz gibi, söz konusu emperyalist-gerici plan, tekeli Türk burjuvazisinin de çıkarları ile çakışıyor. Şimdiye kadar İran-İrak savaşından yararlanarak her iki ülkede birer pazar olarak kullanılan sömürgeci Türk burjuvazisi, dengelerin değişeceği

bu alanda yeni bir "aralık" bulmak ya da en azından Kerkük petrolünde "hak sahibi" olmak istiyor. Üçüncüsü ve en önemlisi, bölgedeki değişimler ve gelişen Kürt ulusal hareketi, Kürdistan sorununa yeni boyutlar kazandırıyor. Bu ise, Türk devletini ciddi bir biçimde tedirgin ediyor, onu kara kara düşündürüyor. Kuşkusuz bu, Kürt ve Kürdistan sorununu kullanarak şövenizmi şahlandıran burjuvazinin, müdahaleci yönelimleri için kitle desteğinin sağlanması bakımından da "elverişli olanaklar" sunuyor. Zaten sorunun yaygın bir şekilde tartışılmasının bir nedeni de budur.

Ama bütün bunlara karşın, "evdeki hesap pazara uymuyor." İşte çözümsüzlüğün ve aczin kaynağı da burada yatıyor. Madalyonun sadece bir yüzüne dikkatleri çekme "Yürekliğini" gösterebilen H. Esat Işık gibileri de, esas olarak bunu ima etmek istiyorlar. Zira Türk devleti, Kerkük'e müdahale ettiği anda, kendisini çok yönlü bir savaşım içinde bulacaktır. Dolayısıyla O, Kerkük'ü işgal edeyim der-

ken, hala sömürge olarak elinde tuttuğu Kürdistanın en büyük parçasını kaybetme sürecini hızlandıracak, Hatay'ı tartışmak zorunda kalacak ve Kıbrıs'taki bugünkü egemenliğini bile koruyamayacaktır.

Kerkük, Kürdistan'ın kopmaz bir parçasıdır. Kürdistan halkı ve onun kurtuluşçu güçleri O'nu Saddam diktatörlüğüne terk etmeyeceği gibi, O'na uzanan yeni yayılmacı elleri de kıracaktır. İkincisi, "Kerkük işgali", sadece Kürt ulusal hareketini değil, bölge ilerici güçlerini, Suriye ve İran yönetimlerini de doğrudan hedefleyen emperyalist gerici saldırı planının bir halkasıdır. Ve sözkonusu güçleri bu konuda atacakları geri bir adım kendi iktidarları bakımından da sonun başlangıcı olacaktır. Görev, bir bütün olarak Kürdistan'ı, Ortadoğu'daki ilerici, anti-emperyalist ve anti-amerikancı güçleri hedefleyen emperyalist ve gerici saldırılara karşı alternatif bir politika üretmek ve bu politikanın hayata geçirilmesinde kararsızlıklara yer vermemektir.

Çand û pişe

Hevalê wi qet guh neda pê. U lê mêze ji nekîr. Wi pîrsa xwe nûcar kîr. Evcar hevalê wi, bî awekî tal lê mêze kîr û bersîva wî da:

— Çi ye?

— Ka tu li hember çî dibîni?

— Çi heye? Ez tîşteki nabînim.

— Ew yê qîrase ne polis e ku xwe li ba derî mit kîriye?

Hevalê wî, li wî alî mêzekîr, li wî alî mêze kîr, polis nedit. Dîda li der dora xwe baş mêzekîr, polis tune bû. Çî bibîne baş e? li ba dergeha bî-raxaneyek, bî kîncên dergehvanîyê dergehvanek dit. Dergehvan ji xwe re cîxara xwe dîkûşand. Bî dîtina dergehvan-re bî awîreke tûj û tal dî ser hevalê xwe yê şehreza re vergeriya û serê xwe hejand û lezand. berê xwe da kolana dîn, xatîr jê nexwest, bî lez fînzand û çû...

Belê, wî hişt û çû. Li milê rastê vergeriya û li kolana dirêj kar bû û rê kudand. Rê dirêj bû. Lê ew kûr di-

fîkîriya.. Çend sal paş ve çû.. Welat hat bîra wî. Ew û xwedîyê kîncê spi heval bûn, hogîr bûn. ew çax xwedî kîncê spi şoreşger bû, hem ji leşkerbû! Wî çav ji şêr ne dukuta. Tûj bû û bobelatê xwedê bû. Agîrê kulê bû! Deqê nav çavê dijîmîn bû...

Bî "êvarbaş" hevalekî re, serê xwe bînd kîr û raman û bûyerên ku dî serê wî li hev dîxistin tev belav bûn. Rastê hevalekî nû hatî bû. Destên xwe dane hev. Rîzgar!...

HÊVIYA GEL'Î
OKU
OKUT

Mektup...

nen şöyle diyor: "Bunlar sürekli toplantılar yapıyorlar, hirsürü insanla ilişki kuruyorlar. dikkatli olmak lazım. bunlar bir hafta sürmez içeri düşerler." Bu tür dedikodular, insanları ürkütme ve yıldır-

mak için de kullanılsa, bütün polisiye sözlerin ortalıkta yaygınlaştırılması, bilerek veya bilmeyerek, devrimci örgütlerin aleyhine jurnalcilik görevini görür. Olayın bu yönü çok acıdır.

Sömürgeci burjuvazinin halkımıza yönelttiği saldırılar zaten akıl almaz boyutlardadır. Bu zor koşullarda, en kararlı ve en fedakar kadrolar devrimci mücadeleye daha sıkı sınırlanırken, bir kısmı da süreç içinde örgütlü mücadeleyi bırakma yoluna gitmiştir.

Tüm bu olumsuzluklara rağmen, örgütlü çalışmamızla günbe gün güçleniyoruz. Çünkü doğru ideolojik-politik hattımızla avantajlı durumdayız. Bu avantajı iyi kullanır ve çalışmalarımızda daha fazla fedakarlık edersek ürününü de alırız. Aksi halde, doğru şeyler söylemekten ileri gidemeyiz. Bu bilinç ve inançla her alanda daha fedakarcı bir çalışma için ilerli...

Biji Tevgera Sosyalîst a Kurdîstane!

E. REZAN—KURDISTAN

Yeni tip parti...

Lenin'in açtığı yoldan ilerliyerek zafere koşmaktadırlar. Artık yalnız gelişmiş kapitalist ülkelerde değil, az gelişmiş sömürge ve bağımlı ülkelerin ulusal kurtuluş savaşlarının da öncülüğünü büyük ölçüde leninist yeni tip proletarya partileri yapmaktadırlar 1917 Ekim Devrimiyle açılan, kapitalizmden sosyalizme geçiş ve ulusal kurtuluş savaşları çağında, ulusal kurtuluş devrimleri, dünya devrimci sürecinin ayrılmaz bir parçası haline geldi. Bu koşullarda, Marksist—leninist ilkelerin kılavuzluğunda işçi sınıfı partileri diğer emekçi katmanlara önderlik ederek ulusal demokratik devrimden sosyalist toplum kuruculuğuna geçiyorlar.

HÊVIYA GEL'İN
DAGITIMINA KATIL

SEYİD RIZA Û SERHILDANA DÊRSİMÊ DI TEKOŞINA KURDISTANÊ DE DIJÎ

Seyid Rıza ji Rojavayê Dêrsimê, ji malbateke pêşeva û niştimanperwer, kurê Seyid İbrahim e. Ew, ji qebila Oca-xê û jêşira Şêx Hesenan e. U li herêma Kalmên Sor û Lirtikê, li gundê Derê Ari ji diya xwe bû. Piştî mûna bavê xwe ji herêma Lirtikê derket çû li herêma Çiyayê Tûjk li gundê Axdadê ciwar bû.

Kurdên Dêrsimê ji S. Rıza re digotin Rizo, Rêber û lacê Baboyi. Ew, bi peyvên xwe, bi henekên xwe, bi rastîti û mîrxasiya xwe ve, ji ali gel ve gelek datin hezkarin. Ew xwedî nefseki biçûk bû, ji kal û pîran heteni zarok û cûwanan, digel tevan dîpeyivîyan, serê xwe bi derd, êşên wan ve dêşand û ji bo doza Kurd û Kurdistanê dixebitîyan. Ew miroveki xîzan bû û car caran ji gel re henekan dikir û digot: " Ez feqîr Rizo me."

S. Rıza, di nav civatan de û di civînên kurdan de her tim digot ku: " Kurd hemû biran ne, kurd ji malbateke ne û her kurdekî denydar e ji bo avakirina Kurdistanê serbixwe û di vê rê de ger pêwîst be, divê disa deyndar e, ji bo mûnê di rîya Kurdistanê de."

S. Rıza, xwedî evineke mezin bû û ji mirovan gèl hez dikir. Em dikarin wek numûne meseleke Ermenîyan nişan bînin. Dema Romê Ermenîyan qirkirin, bi hezaran (dora bist-sî hezari) Ermenî ji ber Romê revîyan û çûn xwe avêtin bextê Dêrsimê. S. Rıza ji, wan qebûl kir û li hem-

SEYİD RIZA.

ber daxwaz û êrişên Romê, Ermenîyan parast û wan paş ve neda Romê.

Qerektêreke S. Rıza ji hebû ku ev gelek tiştêki giring e, di xebata tevgera doza serxwebûna Kurdistanê de ev jî, ev e, ku ew, tucar bi serê xwe bîryar nedida. Li ser mesele û pêkanîna karûbaran, ew pêşî di nav civatê de munaqêşe dikir, raya tevan disend û paşê bîryara xwe dida. Ev jî, di nav gel de ji bo pêştebirna demokrasîyê û xebata kolektîv tiştêki herî giring e. Li ser vê babetê, mirov pêwestiya nişandana numûnêki S. Rıza dibîne.

Li ser şerê Dêrsimê, di nav

S. Rıza û waliyê Erzincanê Eli Rıza û mebûsê Erzincanê muftî Hecî Feyzî ku ji Ankara hatî bû, munaqêşeke li ser kaniyêke çêbîbû. Digel herdu heyetan bi hezaran mirov civiyabûn. Di dema munaqêşê de, li ba kaniyê, li ser dara tûwê, bi navê Kumî xulamêki S. Rıza rûniştî bû û munaqêşa heyetê guhdari dikir. Kumî, peyaki xort bû û di nav axaftina S. Rıza de, hema ji nişka ve deng li S. Rıza kir û bi zazaki weha got: "Rêber Rizo, ditinên te ne rast in," li ser vê gotina Kumî, di nav S. Rıza û xulamê wi de munaqêşe derket. Ew gelek peyivîn û dawî S. Rıza jê re got " kurê min, fîkr û

ditinên te ji yê min rastir e" û zivirî heyetê û munaqêşa xwe domand. Di munaqêşa xwe de ditinên Kumî parast. Li ser vê bûyerê, heyeta Tırko gelek ecebmayî ma û temamê cematê ji Kumî re çepîkan lê xistin.

S. Rıza, bi tevî 11 qehremanên Kurd ve, li mehkema Elazîzê, di 10.11.1937 an de cezayê dardakirî xwar û ew di 18.11.1937 an de, li Elazîzê, li meydana Genim di banga sibê de hatin bîdarda kirin. Ji wan 11 şehîdên Kurdistanê yê nemir em dikarin van çend navên jêrin bînin xuyakirin: Kurê S. Rîzayê biçûk Reşîk Hüseyn, serokeşîra Yusufan Qember, serokeşîrê Kureşyan Seyid Hüseyn û Ali Axa.

S. Rıza, li ber dara sêpîkê bi zazaki weha digot: "Ez 75 salî me û şehîd dibim û dikevîm nav şehîdên Kurdistanê. Dêrsim têkdîçe, lê kurdîdayetî û Kurdistan dê bîji. Xortên Kurd dê tola me bigrînin. Bîla bûnre zalkar, bê şeref û vîrek!"

Ji şehîdên Kurdistanê yê nemir yek jê jî S. Rıza ye. Ew bi birûbawerîyê xurt, serê xwe di rîya serxwebûna Kurdistanê de da. Em bi gramîyêke (hurmeteke) mezin wi bi bir tînin û nav û doza wi di şerê rizgariya Kurdistanê de didin jiyandin. Lê divê, em xetayêke wi yê mezin jî, ji bir nekî û jê ders bistînin. Ew xeta jî, ew bû, ew dilpaqîj bû û bi safîtiya xwe bi sozê Erzincanê hat xapandî û ew ji bû sedemê dawîya jiyana wan. (Dumahîk R13)